

FILM JA

NR. **18** Pühapäevaleht kõigile
Ilmub igal reedel
neljap, 21. mail 1936
IV aastak. Hind 10 senti

TÄNA SISUS:

Maailmasõjaegse inglise lenduri selk-
lusl. — Rannamood. — Neetud rahvatõug
Hilnas. — Põnevald jutte jne.

Tallinna Linna
Keskraamatukogu

ELU



Foto M G M.

Robert Taylor.

Robert Taylor — Viimaste aastate kiireim filmikarjäär.

Robert Taylor, „Broadway me-
loodia“ peategelane, on kahtlemata
teenud kõige kiiremini karjääri
viimaste aastate kestel. Tema kiir-
ret tõusu võib võrrelda ehk ainult
Clark Gable'i populaarsuse levi-
kuga, keda omal ajal publik nentis
väikeses kõrvalosas ja kellele pro-
dutsentide tähelepanu juhtis hulk-
mees- kui ka naissoost austajaid,
kes külasid stuudio kirjade ning
järelepärimistega üle tema kohta.

Robert Taylori avastas režis-
söör Lucien Gobbard, kes andis
talle arsti osa filmis „Ainult ka-
heksa tundi elust“.

Ise Taylor tunnistab, et kui mõ-
ne aasta eest, kui ta veel käis kol-
ledžis, valmistudes astuma üli-
kooli, oleks talle ennustatud, et
temast saab näitleja ja mitte arst
— ta oleks pidanud seda võima-
tuks. Üleminek tagasihoidlikust
üliõpilasuhihelist ateljee kärasse
ning maailma osutus nii ootama-
tuks, et Robert Taylor siia maani
eneselt pärib — kuidas see õieti
tuli?

Taylori huvi draamakunsti vas-
tu ilmnis esmakordselt Pomoni
kolledžis, kus ta mängis kord asja-
armastajate trupis. Selles suhtes

tema saatuse sarnaneb Franchot
Tone'i saatusele, kes sai hea hari-
duse ühes kuulsaimas ülikoolis, oli
korporatsioonide esimehi ning veetis
vaba aja mõtlemisega asjaarmas-
tajana.

Ameerika kinofirmad evivad
erilisi „skaute“ — luurajaid. Nii
nimetatakse firmade volinikke,
kes on alaliselt uute talentide ja-
hil. Üks neist oli üliõpilasetendu-
sel, kus huvitus noorest üliõpila-
sest, keda tol ajal veel nimetati
Arlington Browns'iks ja mitte Tay-
loriks, ja varustus tema pildiga.
Peagi sai noorur kutse — ilmuda

M-G-M draamastuudiosse, kus
noored näitlejad, kellest režissöö-
rid on huvitatud, teevad läbi lava-
kunsti ettevalmistuskursuse.

Taylor töötas järjekindlalt sel-
les stuudios kella üheksast hommi-
kul kuni kella viieni pärast lõunat
— sattumata kordagi mikrofoni
või kinokaamera ette.

Esimeseks katseosaks oli lennu-
kadeti osa Wallace Beery filmis.

Paljud arvatavasti ei nentinud-
ki Taylorit selles osas, samuti kui
Clark Gable'gi jäi tähelepanema-
tuks enamiku poolt oma esimeses
osas. Pärast seda tähtsusetut osa
järgnes: suur osa filmis „Ainult
kaheksa tundi elust“, leitnandi osa
filmis „Ristleja saladus“. Siis tuli
osa „Broadway Meloodias“, mis
kindlustas talle lõplikult publiku
sümpaatiat, osutades Taylori anni
mitmekülgset.

Praegu Robert Taylor lõpetab
„Üheksateistkümnepäevast“, kus
ta vastasmängijaks on Janet Gay-
nor. Selle filmi aluseks on popu-
laarseid ameerika romaane.

Küsimusele: millele Taylor võlg-
neb tänu oma edu eest, ta vastab
siiralt: „Ei tea. Arvan, et mul
üldse veab elus.“

Ja teisele küsimusele: milline
oli ta suurim näitlejaelu elamus,
ta vastab:

„Esiteks hetk, mil kuulsin esma-
kordselt oma häält ekraanilt; tei-
seks, kui veendusin, et Janet Gay-
nor on elus sama vahva, lahke ja
tagasihoidlik kui filmiski.“

Ida Wüst —

Näitleja ja kirjanik

Tobis-Magua K. J. Fritsche-produkt-
sioonil valmib tulevaks hooajaks teine
film. Vahva „proua Polenska“ osa män-
gib Ida Wüst, kes tolle teatripala on vii-
nud rahvusvahelisele edule. Siin on ha-
ruldane juhus, kus näitlejatar on val-
mistanud iseenesega dialoogi, mis oma
jõult ja läbilöögivõimelt ületab kõik seni
olnu. Ida Wüst leidis käsikirjast hulga
episoodide ja üksikasju, mis ta oma isiku-
pärasuse kohaselt muutis ja endale kirju-
tas osa nii ütelda „möödu järgi“. Ja ku-
na varem „proua Polenska leidis“ sõbra-
liku vastuvõtu vaid kahel või kolmel la-
val, siis pärast seda, kui Ida Wüst oli
ta ümbertöötanud, algas näidendi rah-
vusvaheline eduseeria. Ida Wüsti dia-
loogid võeti üle ka võõraste lavade poolt
ja tõlgiti teistesse keeltesse.

Ida Wüsti partneriks angažeriti Heinz
Salfner, kes möödunud hooaja mängis rea
olulisi osi. Oma näitlejaslike võimetega
Heinz Salfner kehastab usutavalt, veen-
valt ja humoorikalt nii läbipõlenud vene
aristokraati kui ka hilisemat „taastõu-
su“ Prantsuse Riviera ühe hotelli ele-
gantssesse miljöösse. Heinz Salfneril on
olnud markantseid osi filmides „Ma olin
Jack Mortimer“, „Lady Windermere
lehvik“, „Ühe kuninganna tüdruku-aas-
tad“ ja ka Forsti „Allotrias“ oli tal vii-
mati tänuväärne osa.

Idamaine kingitus

SELVIN EPSONI jutustus.

Desman on parimaid Euroopa eksperte pärlide ala — temalt ostavad oma pulmakingid kuningad, kuningannad ja multimiljonärid. Mina, muidugi, pole ei see, teine ega kolmas, kuid me lõunatame vahelst kose vanast sõprusest.

Seisime temaga Savoy-hotellis, kuna teener kättis meile lauda. Desman osutas pikale noormehele musta juuksega ning näoga, mille värv andis tunnistust pikast viibimisest troopikas. Desman naeratas ja noogutas talle, millele noormees vastas samaga.

— See on John Mid, tähendas Desman. — Kas tahate teada, kuis ta sattus siia?

Istusime laua taha ja ta alustas jutustust.

John Mid tegeles triikimisega kuni saatus juhtis ta teisele teele. Ta ei suutnud maksta oma toa eest ja hiinlannast-perenaine sundis teda selle eest triikima pesu. Juba mitme nädala kestes John püüdis teenida dollari ning vabaneda sellest triikimisest, needes maa põhja kõik triikraud ja nende leiutajad ühes nendega, kes vajasid triigitud pesu — eriti suvel Kantonis.

Kuid peagu veel enam ta soovis, et ta toa seinad oleksid paksemad ning sumbutaksid naabertoast kostva valju nutu. Seal nuttis keegi — lootusetult, meelheitlikult tundide viisi ja ta oma vaesus ning ahastus näis sellest veel palju suuremana. Tahtmatult tal hakkas meendumata vana hea Inglismaa oma roheliste aasadega, milliste mälestus oli peidetud ta hingepõhja.

Ta triikis moemaja selli valget pintsakut — see elas nagu Kröösus viieteist dollari eest nädalas ning omas viis pintsakut.

— Mis saab siis edaspidi? küsis endalt John. Kogu ta vara koosnes habemenoast, hambahariast ja sumadanist, mis oli täis igasugust tarbetut rämps. Iga minut võis ta äsuda ükskõik millisele matkale — kuid milleks ning kuhu?

Lootused paremale tulevikule sulasid iga päevaga ikka enam kokku.

Vaatamata sellele, et ta oli inglase mongoli-näoga ning rääkis hiina kui ka inglise keelt võrdselt — ta sündis Hong Kongis — tal polnud sõpru, kes võinuksid talle anda teenimisvõimalust nende oskustega. Aasta eest ta isa, Hong-Kongi pangadirektoreid oli kõrvaldanud viistuhat dollarit, ja sellest saadik olid ta poja ees suletud kõik ukSED.

John ohkas, ja hakkas triikima pükse. Halisev nutt seina taga kestis, ja ta ei tunnud end sugugi parimini sellest, et ei võinud pakkuda isegi oma abi.

Ta oli kord ka näinud seda tüdrukut, kuid ainult möödaminnes ning õhtul. Nähtavasti polnud ta seisukord kuigi hiilgav — muidu ta poleks nutnud nii tihti.

Väikses toas oli kuumast triikraua otse lämmatav... John vaatas ahastusega aknale. Homme ta läheb mõnele laevale. Ta tundis pisut meresõitu ja oma hiina keelega võis ta kõikjal esineda hiinlasena. Milleks jääda veel kauemaks sellesse haisevasse müllasse, Kantonis? No, katsugu keegi veel talle rääkida Idamaa romantikkusest!

Siin polnud ei romantikat ega armastust — ainult raha eest...

— Suur Jumal — ütles John kõvasti inglise keeles.

Äkki avanes toauks ja sisse tungis peenikene näitsik. Ta peatus lävel surudes käed suule, et sumbutada nuukseid.

John vaatas teda hämmastuses. Tüdruk oli nagu temagi valge, vaatamata oma sinisele ninale, nute-

tud näole, ja tumedale juuksele. Tohutumad mustad silmad vahtisid teda hirmu ning ahastusega.

Tekkinud vaikuses nad mõlemad kuulsid raskeid mehe samme, kes tõusis trepi mööda üles. Sammut siirdusid toa poole, kust tüdruk äsja kargas välja.

— Well? — küsis John.

Härä, härä, ta tuli minu järgi! — hüüatas tüdruk. — Ma kardan — oo, kuis ma kardan! Lubage mul jääda siia kuni ta läheb ära. Ta ei tohi võtta mind kaasa!

John teadis, et Kantonis oli vägagi hädaohtlik segada end võorastesse asjadesse.

Nähtavasti, paistsid need kahtlused ta näost, sest tüdruk jooksis äkki ta juure ja laskudes põlvili surus end vastu ta jalgu.

John pani triikraua alusele.

— Seletage — tõuske — käskis ta, püüdes samal ajal otsustada tüdruku rahvust.

Otsustades nii tumedate silmade järgi, pidi ta küll hispaanlanna olema.

— Ta tahab, et võtaksin osa väga kardetavast asjast — sosistas ta, muutmata poosi. — Ta võtab minu ja Ki-Li enesega kaasa Luangi saarele, Malakkale, Sumatra juures. Ma ei või minna temaga. Ma ei taha — olen aus. Olen Alvarezide perekonnast, kes olid kunagi suured senjorid Makoas. Kuid nüüd on kõik peale tema, surnud. Ja tema tahab sundida mind ebaausale tööle. Ki-Li ja ta jõuk ootavad nüüd Tai-Juani templi juures. Pean minema nendega kaasa, et meeldida vanale hiinlasele ja uurida välja ta saladus. Olen hispaanlanna. Senjor, teie olete inglase. Nägin teid tihti. Teie silmad ütlesid mulle, et olete hea — ärge laske neil teha seda minuga.

— Kes see inimene on? — küsis John, needes südames seda, et pidi kuulama sellist lugu just siis, kui tal polnud lootuseraasugi südames ega ühtki jeeni taskus.

— Minu kasuvend, senjor. Kaabakas, kes rüvetas meie nime. Kui meie perekond mineerus Makoal, võttis ta mu enese juure ja sündis mind tantsima fan-tani-majades. Ma tantsisin, tantsisin, tantsisin... Tantsida fan-tanes pole kuigi meeldiv, kuid siiski on see aus töö.

— Kuid mida tahetakse siis varastada? — John tõstis ta jalgele, imestades ta kergust.

— Pärleid, senjor.

— Pärleid?

— Jah, pärleid, mida piraadid on kokku riisunud — see inimene Luangi saarel oli kord piraat — kuid nüüd on ta rikas ning lossis saarel.

— Kuis on ta nimi?

— Tung Jen So.

*

John vilistas. See nimi evis legendaarse kuuluse hiina, Sulu ja Celebessi saarte pärlipüüdjate seas. Selle nimega emad hirmutasid lapsi. Räägiti, et ta olevat kadunud, et ta tapeti, kuid keegi ei teadnud ta asukohta ega ta edaspidist saatust.

Kostis rusikalööku uksele ja kähe hää palus luba tulla sisse.

— Ta tuleb. — Sosistas tüdruk.

John vahtis ringi, otsides kohta, kuhu ta peita, kuid ei leidnud midagi.

Uks läks lahti ja lävele ilmus raskepärane tugev mees — poolhispaanlane, poolmetiss.

— Ahaa! — ütles ta. — Tähendab titake Kamilla tahab lasta jalga?

Ta astus ettepoole ja haaras tüdrukul toorelt õlast kinni.

— Liiguta kiiremini... Meie hilineme veetõusule.

— Jätke ta rahule! — hüüatas John.

Hispaanlane tõmbas noa välja. Kuid John oli temast väledam — ta haaras triikraua ja pani sellega kogu jõust talle vastu pead. Kamilla vend röögatas valust, tormas Johni kallale, ja järgmisel hetkel John osutus aknas. Ta püüdis haarata kinni aknalauast, kuid ei suutnud hoida end kinni ja lendas teiselt korralt alla.

Kahtlemata John saanuks surma, kui mitte all polnuks sandaalidemüüja pood. Ta kukkus läbi palmilehtedest katuse otse sandaalihunikule, mis nõrgestas kõvasti kukkumist. Poekaupmees andis talle veel kolm kõlavat hoopit kepiga enne, kui ta jõudis tõusta jalgele ning taipas olukorda.

Kui John jõudis trepist üles, leidis ta nii oma kui ka tüdruku toa tühjalt eest. Kamilla kasuvend oli viinud ta Ki-Ly džonkale, mis ootas neid Tai-Juangi templi juures.

*

Oli juba pime, kui John ronis Ki-Li džonkale. Eurooplase meelest se oli kole laev, kuid ta teadis, et hiinlased sellistega ületasid isegi ookeane. Johni kogu riietus koosnes kollastest linastest pükstest. Tõmmu, päevitunud, mongoli näoga ning poolsulet silmaga, ei erinenud ta sugugi teistest madrusteist. Džonka sukeldus nina ees ja paistis iga hetk, et ta kaob lainetesse, kuid tegelikult polnud asi sugugi nii hull.

Alles öö-päeva järgi taipas kapten, et tal on üks liigne mees laeval, kuid kuna inimjätiseist meeskond oli uus, ei teadnud ta, kes neist just see oli.

Ki-Li piirdus sellega, et keeldus anda üht riisiportsjoni rohkem. John ei püüdnudki läheneda tüdrukule, teades, et rikub sellega kogu asja. Ta elas kajutis ülemisel laevalael ning nägi ainult Aliarezi ja Ki-Li'd.

Kord ta nägi tüdrukut tantsimas. Salongi üks oli praakil. Ta tantsis õhukeses säravas rüüis Alvarezpi flöödi saatel. Nähtavasti ei tantsinud ta nii nagu tarvis, sest Alvarez katkestas mitu korda mängu ja tegi talle vihaselt mingisuguseid märkusi. Ki-Li istus siinsamas. John otsustas, et see on proov.

See ajas teda marru. Ta otsustas riskida, mõeldes kaunile abitult haprale kujule ning paluvalle mustile silmale. Veel samal ööl ta ronis nõori abil tema akna taha ja hüüdis teda tasa.

Kamilla ei maganud. Üllatunud, pärani silmi, ta ta pöördus ringi ja tundis kohe Johni ära. Ta jooksis mehe juure ja embas teda nuttes rõõmust.

— Oo, Jumal — sosistas ta. — Nüüd ma enam ei karda. Teie päästate mu?

— Jah, ütles John, tundes, et räägib rumalust, kuid siiski valmis tegema seda.

— Suudle mind ja mine — sosistas tüdruk.

John suudles teda ja taipas alles oma kohale jõudes, milline nauding see oli olnud.

Kuid ümberringi oli liig vähe romantikat. Ta mõtles sellele, et tema ja Kamilla vahel seisis Alvarez, Ki-Li ja terve kari vilunud kõriloikajaid.

♡

Tung Jen So istus toredas istmes, keset oma Luangi lossi saale ja seiras uudishimulikult võõraid, kes pakkusid talle oma kaupu.

Järg lhk. 1

„Ma pole kunagi lakanud —“ ütles ta, pani käed silme ette. Nad vaikisid, ja mesilasi sumises üle rohu.

„Jah, siis ootame sügiseni. See on veel võimalik. Häälpealad on halvatud, kas mõistad? Nüüd laseme teda veel natuke puhata, siis katsetame elektriga. Kui see ei aita — Rassiemi: usud sa siis, et sina, just sina oled küllalt tugev, et aidata teda sellest üle —?“

„Jah. Seda ma usun,“ ütles Rassiemi ja siis võttis ta kirja välja, luges seda mõtlikult ja pani ta siis ohates tagasi.

„Ma ei saa sulle näidata, mida ta kirjutab, sa tunned ju teda — ta peidab end alati. Ta kirjutab, et ma polevat hea psühholoog. Kuid seda, mis seal seisab, ma mõistan, võib olla isegi paremini kui ta ise; ma ei eksi kunagi selles, kas üks naine kuulub mulle või mitte — minu naine — minu Maria —“

„Loodetavasti, Rassiemi. Kardan Konczovska pärast, kui ta häälega peaks juhtuma midagi. Peame nüüd ootama.“

„Siis ma ootan,“ ütles Rassiemi. Ta sirutas omad jalad välja, asetask kindad lauale, kallutas pea tagasi ja vahtis taevasse nagu tahaks ta kohe praegu alustada ootamisega. Bayer vaiks ja naeris tasa. Äkki nägi Rassiemi oma ees Punta lihtsat maja: müürid, mis kasvasid otse järvest ja ümbritsetud züppresses. Ta tajus esimeste ööde tormi nii võimsalt, et vajutas käed lauda; seal seisis Maria — alasti, sale, hõbedane, ja taevast ta taga oli kaetud lilla sametiga; õrn, noor Maria, kes tõstis nüüd käe...

Rassiemi kargas kahvatuna püsti.

„Nägemiseni,“ ütles ta, „pean minema —“

„Kuhu siis? Nii äkki —?“

„Edasi. Edasi. Ära,“ ütles ta ja kärsituspalavik tuli ta peale. Aiavaravas ta peatus:

„Ja — Bayer, ta ei kirjutand mulle: on ta ükski seal?“

„Üksi, Rassiemi — ta sõidab juba kaua üksi mööda maailma; ja sina: sa ei soovi talle ometi õnnetust? Rassiemi? Sa mõtled ka kord teisele inimesele? Sa pole mõni selline egoist?“ küsis Bayer ja jäi oma vastamata küsimusega maha tolmupilve, mille kihutav auto jättis maha.

Hämaruses istus Rassiemi Semmeringi terraseil ja vaatas palavate, pisut valusate silmadega üle mägede, kust tuli valge külm tuul.

Nüüd vaatab Maria üle järve...

Rassiemi jõi musta kohvi, palju musta kohvi ja konjakit. Inimesed ümberringi vahtisid teda kui imelooma. Ta vaatas oma

kätele, mis olid tolmused ning värisesid ja mõtles: nüüd saabub jälle minu halb aeg...

Kui ta oma villa ees astus maha, olid ta õlad pisut lõdvad. Ta hoidis uuri laterna all ja pomises: „Kaks tundi, kuusteist minutit! Hästi sõidetud!“ Kuid kiirus polnud vähendanud palavikku.

Maja oli pime ja ta mõirgas pimedasse halli nii kõvasti, et seinakell kajatas tasa vastu. Berger veeres trepist alla, keeras tule üles, sööstis vannituppa, magadistuppa ja söögituppa.

Rassiemi jälgis ta askeldust süngel pilgul ja käis suurte raskustega sammudega läbi maja. Kord lükkas ta kamina ees lehvavale karule jala kurku nii, et täistopitud kolp kolises õõnsalt. Siis tõmbas ta mõlemi käega läbi juuste ja langetas nad siis jälle.

Oma kirjutuslaualaekast võttis ta ühe võtme ja läks siis üles puutreppi mööda, mis viis magadistubadesse. Trepid naksusid; ülal valitses hämarus. Ta keeras Maria toa lahti ja läitis väikse lambi õõlualal.

Siis ta seisis ja vaatas...

Väljas olid puud ikka niiviisi kohisenud noil ööl. Ja hommik-hämaruses kostis aiast nõrku linnuhäälsusi. Kastanite ja Maria lõhn... Ta oli ärgand ja kummardus Maria kohale, kes magab ta kaenlas, pea ta õlal. — Oh armastus — armastus — armastus... Rahu, mida hoovab Maria sügav hingus. Siis läheb valgeks uueks päevaks.

Berger vaatab Rassiemi kahvatund süngesse näkku, punaste laugudega, kui see tuli alla, ja paneb kätetult lauale pudeleid ja klaase. Rassiemi langes raskesti sügavasse nahktugitooli ja hakkas jooma. Kell teatas ragisedes veerandtundi veerand tunni järgi, kuid udu ei saabund, et katta vanu esemeid ning vanu mõtteid. Keskööl võttis Rassiemi pudeli ja viskas selle vastu seina; ta naeris, killud klirisid maha, ja vein tilkus punasena maha ja voolas laiali punasena tumepunasena...

Nii löi tookord Dima aknaklaasi kiivusest. Nii. Täpselt nii. Veri ta paljal pruunil käsivarrel ja see kõva trotsiv suu — kuis see järgi andis suudeldes. Ta muutus pehmeks ning maitses nagu suur võõrapärane puuvili, see suu...

Rassiemi tõusis üles ja läks läbi tuikuva, pööritava pilve kirjutuslaua juure.

„Dima,“ — kirjutas ta — „nüüd pead sa tulema vajan Sind. Sõidan homme Wiini ja ootan Sind, ootan Sind, Dima. Ma ei suuda enam olla Sinuta. Sa pead tulema, ma ootan.“

„Berger,“ karjus ta, „sa pead kohe minema postile!“

„KADUNUD SUGUVÕSA“ NEEDUS

300 sõdurit, keda Hiina keisri sõna hoidis aastasadandeid vangis Hiina müüri ääres asuvas metsikus orus.

Ida-Hiina metsikutes mägedes, seal, kus 2000 aasta eest keiser Tšin ehitas tolleagse suurima tehnilise ime, Hiina müüri, seal elavad ühe suure sõjaväe järglased, keda 300 aasta jooksul Hiinamaal vaigitud surnuks. Ühelgi Hiina maakaardil pole märgitud ära org, kus nad elanud, need „neetud inimesed“ olid kustutatud ausate inimeste nimekirjast, kuna vägeva Hiina keisri viha lasus nende peal. Nad olid määratud hukkamisele, kuid saatus ha-

lastas nende peale. Nad panid vastu karmile kliimale ja on säilinud tänapäevani, tuntud nime all „last tribe“ — kadunud suguvõsa. Nad elavad küldes, kus veel valitsevad vanad kombed ja pruugid ja mille elanikud kunagi pole näinud autot, raudteed või lennukit.

Selle äratõugatud suguvõsa omapärase loo jutustab allpool maadeuurija Walter Bozhard meie lehe lugejaile:

Viiis päevareisi Pekingist eemal asub see „Hiina Siber“, mis rändaja viib tagasi tollesse ajastusse, mil Ming-dünastia oli muutunud vanaks ja kõikuvaks. Selle neetud rahva ajalugu on tihedasti seotud juhustetsija Li-Tsutschengiga, kes end kuulutas Hiina keisriks. 18. päeva vaid püsis see komeet Hiina tähetäevas, siis kadus ta.

Temaga koos kogu tema sõjavägi — väljaarvatud 300 meest, kes saatusse tujude tõttu jäid ellu.

Vanad kroonikad jutustavad selle kohta järgmist: Aprillikuus 1644. aastal ilmusid Pekingi värvate ette ühe röövkindrali sõjaväelüksused.

Li-Tsutscheng oli mehe nimi, kes nõudis ähvardavalt sissepääsu.

Tschung-Tscheng, Ming-dünastia viimane valitseja läks templisse ja küsis nõu jumalalt. Nende otsus oli ebasoodus, ta allus oma saatusele ja otsustas linna vaenlasele kätte anda, ilma võitluseta.

Isiklikult tappis ta troonipärija, käskis keisrinnal teostada endamõrva ja usaldas oma 3 nooremat poega teenrite hooleks, et need peidaksid pojad vaenlaste eest ära. Kui lossikell järgmisel hommikul andis märki ministrite ja ametnike kokkutulekuks, ei ilmunud keegi. Kõik olid põgenenud, rohkearvulistest jäid vaid mõned teenrid valitsejale truiks. Neist toetatuna tõusis keiser linna idaosas asuva mäekünka otsa, kirjutas alla linna allaandmisdokumendile ja poos enese üles.

Samal päeval avas keegi eunuk linnaväe röövkindral Li-Tzu-tschengile. Linnas algas tohutu veresaun. Tapetud hulgas oli ka kindral Vu-San-Kvei perekond, kes oma trüppidega pidi takistama idast tuleva Mandschu-sõjaväe edasitungi.

Kuuldes, mis sündis Pekingis, ta mõtles kättemaksule.

Kuid tema sõjavägi oli liiga nõrk, et alustada võitlust uue valitseja suure armeeaga. Ta saatis seepärast käskjalad Mandschu-armee peakorterisse — pannes ette ühise kiirrünnaku röövkindrali vastu.

Kava õnnestus.

Li-Tzu-tscheng pidi põgenema, ainult 18 päeva ta oli võinud nautida keisrihiilgust. Tema sõjavägi taganes, Mandschu-trupid marssisid Pekingi.

Põgenevad sõdurid olid aga kõik linna varandused — kulda ja hõbedat — võtnud kaasa. Kindral Vu jälgis neid. Metsikus lahingus ta hävitas sõjaväe jäänused.

Ainult 300 meest pääses. Need olid tee- ja sildade-ehitajad, keda varem teele saadetud ja kes õigel ajal lahingu ebasoodsast käigust teada said.

Tagaajajate poolt jälitud, olid nad sunnitud tõmbuma metsikuisse mägedesse.

kuni nad viimaks jõudsid orgu, mis ümberringi oli piiratud kõrgete kaljudega.

Seal hoidsid nad end varjul talveni, kus nad seisid otsuse ees: kas jääda sinna ja hukkuda või paluda armu uuel Mandschu-keisrilt.

Pöetud peaga tulid nad tagasi ja palusid armu.

Surm pidi olema neile karistuseks, kuna aga niikuinii juba palju verd oli valatud, otsustas keiser talitada armulikult ja kinkida 300 sõdurile elu.

Karistuseks pidid nad minema sunniasumisele, nad saadeti sinna tagasi, kust nad tulid: metsikusse orgu, kus nad end vaenlaste eest olid varjanud. Selles kitsas, väikeses orus pidid nad elama ja surema, muust maailmast eraldatuna.

Keegi ei tohtinud nendega puutuda kokku, kui keegi neist julges astuda üle piiride,

ootas teda surmakaristust.

Neil polnud lubatud pidada ühtki veolooma. Inimkæed pidid tõmbama saha, inimõlad kandma raskeid koormaid orus üles-alla. Ümberringi valvasid sõdurid, et ükski väljasaadetu ei saaks

omale võtta kõrvalornust naiseks tüdrukku.

Hiljem üks heasüdamlik ametnik lubas neil võtta naisi nende endisist koduküladest, kui need nõustusid jägama meestega karmi vangielu. Et neid naisi igalpool kergesti ära tunda võiks, selleks kirjutati neile ette

omapärase seeng, mis andis peale teekannu välimuse koos pidemega (vaata pilt)

Ka oma jalgu ei tohtinud nad siduda, mida tolleagse kombe järele tegi iga korralik naine.

Sellesse üksikusse orgu ehitasid väljasaadetu oma onnid, hakkasid harima kasinat maapinda. Oru põhi oli kitsast, kingud kaljusid, nii et iga käelaju ne tükki maad nõudis suurt vaeva ja palju higipiisku. Kuid väike asundus kasvatis alatas. 300 inimesest said tuhat, hiljem 3—4, 5 tuhat.

Veel valitses vana seadus, mis neid keelas astumast välja orust.

Ikka rohkem inimesi pidi elama selles, mida pakkus armetu maastik. Kivisesse jõeorgu asutati riisiväljad ja kui nende lõikusest ei jatkunud, siis hakkasid talumehed igasse kohta, kus muud kasvada ei tahtnud, istutama päiklapuid. Palju aastaid tulid selle oru päiklaid müügile Pekingi turule ja müüdi sealt edasi kuni Kaliforniani.

Ühel päeval ähvardas aga jälle näljaholt.

Kõiki väikesi näljaseid suukesi ei suudetud täita ja nüüd arenes orus kohalik

tööstus, mis on püsinud tänapäevani: n-n. mundstükide ehk suitsuhoidiste valmistamine. Kiviveskites purustasid väljasaadete järglased orus metsikult kasvavate mandli- ja seedripuu koort peenikeseks pulbriks, millest pressiti pikad, õhukesed suitsuhoidised ja pandi hiljem kuivama päikese kätte. Selle kõrvaltulu tõttu õnnestus elanikel aastane tulumaks 600 dollari suuruses korralikult tasuda. Kolmest mehest koosnev saatkond viis hiina uuel aastal lähemale ametnikule selle trüllu.

„Lan-Jen“ — vanad. mehed — nimetati delegatsioon, mis tavaliselt koosnes 25-aastastest meestest.

kes suutsid kannatada välja rasket teekonda üle lumistunud mägede.

Vaid vabariigi päevil see vana komme kaotati ja neid maksustati teiste külade eeskujul.

Tänapäeval on oruelanikud nagu iga teinegi hiinlane täieõiguslik kodanik, nad võivad rännata välja viljakamasse ümbrusse ja välismaailmaga kokkupuutudes kaovad pikkamööda vanad kombed.

Veel on näha omaaegsete vahitornide rususid, mis lukustasid oru lõunapoolset väljapääsu, ühe mahajäetud kindluse suurtükid lamavad tee ääres, väheste raha eest võiks neid osta. Kes neid tahab omandada? Transport üksi maksaks rohkem kui nende pronks väärt on ja seetõttu nad lamavad vist veel mitme sugupõlve kestes tee ääres, enne kui nad leiavad ulualust kusagil muuseumis. Oru elanikkond rändab aga pikkamööda välja, et otsida omale kodu viljakamais paigus.

Seeläbi kaob jälle tükki Vana-Hiinat, selge tunnistus selle igavana rahva suurest elujõust kes viimaste sajandite raskustele panid vapralt vastu ja kõigi armetuste peale vaatamata veel kasvasid.

DOKTOR FOXI TEINE PALE.

Algus 8 leheküljel

haselt selja. See sündis 24. jaanuari lõuna ajal, s. o. päeval pärast mu saabumist.

Järgmisel ennelõunal. Arst ravis mind hingeliselt raisates oma sugestiivset jõudu minule. Tundsin pöörast igavust. Hommikulehed saabusid New Yorgist alles pärast lõunal, läksin raamatukokku ja aigutasin teadusliku raamatukallal. Gong teatas radio-tunni algust. Teised patsiendid olid juba kogunenud salongi, milles oli valjulträäkija. New Yorgi saatejaama hallomehe tuttav hää lõi päevauudiseid:

„Täna öösel juhtus raske raudteeõnnetus. Montrealist tulev kiirrong tormas Winnepegi jaamas kaubarongile. Rusudest leiti seitse surnut ja kakskümmendkolm haavatut.“

Pühkisin külma higi laubalt. „Prantsuse kabinetti astus eile tagasi,“ jatkas hää täitmast üht ennustust teise järgi. Dr. Foxil oli tõesti veel teine pale. Ja pärastlõuna lehist lugemin mustvalgel kõigest dr. Foxi poolt ennustatud sündmustest.

„Härä doktor,“ peatasin ma teda hiljem hallis, „ehk võite mulle ka öelda, kes täna võib New Yorgi suurel korvpalli-võistluses?“

„Teie ei tohi esitada selliseid küsimusi,“ kostis arst. „Need as-

jad on liig tõsised, et neid naeruvääristada. Teie peate minusse uskuma, mr. Jessner! Seekord tahan teile aga erandkiult vastata: Philadelphia meeskond võidab üksteist ühe vastu!“

Järgmisel päeval kuulsin seda raadiost ja lugemin lehist. Tihti ennustas dr. Fox selliselt laua ääres — kõik täitus. Kord küsisin talt: „Miks ei hoiata te siis inimesi, kui te oma usumatute võimete kaudu näete kõik katastroofid ette?“

„Jumal ei taha seda,“ ütles arst ja ohkas. „Ükski inimene ei saa peatada saatuse käiku.“

Noil päevil ning õil mõtlesin palju saatuse ja dr. Foxi võimete üle. Seni olin ikka selgetnägemist pidanud pettuseks. Ja vaatamata kõigile, kahtlesin praegugi. Mida-gi ei klappind arsti teise palega, sest ütlesin endale, et selline fenomen peotaks kogu mfaailma tagurpidi. Kas olime kõik haruldase tahtejõu, hüpnootsi, sugestiooni hõvrid?

Ühel õhtul ütles dr. Fox mulle: „Nüüd olete nii kargel, et võime lõpetada ravi. Teen teile nüüd veel ühe süstimise. Teie magate sügavasti ning kaua ja kui ärkate, sõidate kohe tagasi New Yorki ja olete oma hingeaeavadest lahti.“

Arst täitis pritsi heleda vedelikuga, kui ta kutsuti telefoni juu-

re. Hetke pärast tuli ta tagasi, kuid sellest jätkus, et vahetada vedeliku pritsis puhta veega.

„Minge nüüd kohe voodisse,“ ütles dr. Fox pärast süstimist, „teie magate võrratult!“

Läksin oma tuppa, panin uuri lauale ja istusin kogu öö, uinumata minutiks. Alles kell kaheksa hommikul heitsin voodisse, tegin nagu magaks, kui arst astus sisse, ja lasin end kaua äratada. Lõpuks ajasin enese üles, tegin ärgand inimese rumala näo ja hõõrusin silmi. Arst ütles mulle vahepeal oma salmi üles. Lasin teda rahulikult rääkida ning teesklesin hämmastust. Siis aga astusin voodist välja ja ütlesin: „Nüüd aga aitab, sa vana kelm. Kas teeme pooleks või sa lendad oma kupatusega õhku. Soovin juba ammu endale kindlat elujärge.“

„Siis ikkagi pettus,“ tähendasin ma, kui Jessner oma klaasi siin kohal tühendas, kuidas sa sellest siis aru said?“

„Päris lihtsalt,“ seletas Jessner. „Kui arst mind tol hommikul üles raputas, ütles ta: „Kas teate, kui kaua te magasite?“

„Pole aimugi!“ vastasin.

„Peagu kolmkümmendkuus tundi,“ ütles dr. Fox, „unerohi mõjus põhjalikult.“

Loomulikult oli mulle siis kogu

nõidus selge. Sisseastumisel sain unerohu ja magasin tõesti kolmkümmendkuus tundi, teadmata ise sellest. Sellest ka mu kole nälg ärgates. Nii toimiti kõigi patsientidega, isegi personaliga, peale ühe õe ja vana virtina, kes olid pühendatud asjasse. Teenijakonnale tasuti oivaliselt. Lepingu kestel polnud väljaskäimist ega külalisi. Kestvus unega varastati meilt üks päev meie teadmata. Arst oli selle tõttu meist kakskümmend-neli tundi ees ja me saime eelmise päeva ajalehed.“

„Ja kuidas oli ringhäälinguga?“ katkestasin Jessnerit.

„Päris lihtsalt — dr. Fox võttis iga päev üks tund ringhäälingu saatekavast grammofoniplaadile ja meie saime need helikonservid kahekümnenelja tunni pärast serveeritult. Valjulthääldaja oli kaabliga ühendatud vastava aparadi-ga kõrvaltoas.“

Ja kui ravi oli läbi, said patsiendid kergelt unerohu süstituna nii, et nad ärgates olid pisut uimased ning meelsasti uskusid, et on tõesti maganud nii kaua.

Sellega saavutati jälle õige kuupäev ja patsient viidi kohe rongile, andmata neile võimalust mahajääjatega veel mõni sõna vahetada.

Fr. Foxi teine pale tõi mulle igakuulise viiesaja dollarilise tulu,“ lõpetas Jessner oma jutustise ja tegi rahuloleva näo.

Idamaine kingitus.

(Algus lhek. 10)

Ta ei usaldanud neid. — Nad rääkisid talle juba tund aega oma lugupidamisest suure Tung Jen So vastu.

Ta kuulas tähelepanelikult, pannes vahete-vahel suhu ploomi, sülitades selle kive otse marmor-põrandale. Ki-Li rääkis.

— Ma ei taha midagi muud, kui, et sa maitseksid neid võrratuid veine ning maiustusi, mis tõime, ja avaldaksid oma arvamust, sa, suursuguseim ja ilusaim So.

Pärast tähendusriikast pausi, tema hiilgus So nõustus seda tegema oma lossis.

John aitas meeslele kanda raskeid kaste dzonkaste So lossi ja hiljem teenis laua juures.

Kõik läks libedasti.

Hiljem ilmus Kamilla. Ki-Li tutvustas teda vanale hiinlasele. Ta tantsis innukalt, kui võinuks temast oodata, kuigi teda ähvardati surmaga sõnakulmatuse eest.

Mis puutub Tung Jen Tsosse, siis näis nagu tukuks ta.

Alvarez ja Li olid vaimustuses. — See, et teeskles nagu magaks, oli parimaks huviaulduseks.

Kamilla oli Kantonis parim tantsitar ning pole ime, et ta avaldas nii suurt muljet hiinlasele, kes elutses üksikul saarel. Ki Li nägi So huuli tõmbavat ning plaksutas käsi enne, kui tants oli läbi.

— Aitab. Mine ära põlatud tüdruk, sa väsitasid suure So oma tantsuga. Mine.

Kamilla puudutas peaga maad ja kadus. So ärkas ja alustas keskustelu.

Ta ei maininud tüdrukut enne, kui neli tundi oli möödas. Siis ta ütles äkki:

— Kui see näitsik tantsis, tuli mul uni peale. Tahan näha teda veel kord. Tulgu siia.

Alvarez hõõrus käsi. Kõik läks hästi.

Kamilla ilmus uuesti. Seekord oli ta kuldsest tuunikas, lillepärjaga peas. Ta laulis ja tantsis väljutades oma suuri silmi. Isegi So seiras teda ühe silmaga ja ainult suur mongol, kes seisis nurgas, ristiskäsi, teadis, kellele naeratasid tüdruku huuled — teadis, et ta tantsis ainult temale.

John murdis pead, kuidas pääseda sellest nõutud ringist.

Pidu kestis.

Väikesed seigad põhjustavad teinekord suuri tagajärgi. Selliseks tühiaks osutus seekord Ki-Li väike sõrm. Ta karjatas äkki tasa ja tõmbas oma riietuse voldest välja käe verise sõrmega ja pistis selle suhu.

So nägi seda, kivines ja kargas püsti, lükates laua ümber. Tema käes helkis pistoda.

— Kantonis siga! — röögatas ta. — Neetud koer, sa tuled minu majja, varjates relva!

Ainsa hetkega vana So muutus jälle legendaarseks So'ks, kelle sangarikkuses räägiti kuulmatuid lugusi. Ta sööstis külalise kallale ja lõi talle pistoda selga. Ki-Li langes koriseses maha.

Alvarez ei kõhelnud. Ta taipas kohe, et kogu nende kaval plaan oli avastatud. Ta haaras revolvi ja lasi Sole, kuid ei tabanud. Kuid ta seisis ähvardades So'd revolvriga.

— Seiske vakka — kõik teie seal! — hüüdis ta. — Kamilla, vajuta selle kuju peahele, seal nurgas. Ma pole veel kunagi näinud Buddha peas sellist kummalist ornament. Tee, mida kästi, muidu, vannun, et lasen su maha!

Kamilla lähenes kuulekalt Buddha kujule ja püüdis leida peidetud vedru. Kõikide pilgud seirasid teda.

— Keera kuju pead. Veel — vajuta . . . arvata-vasti on aluses salalaegas . . . katsu veel! Aa!

Kuju jalge alt helkis midagi ja Alvareki silmad kiindusid selsesse. Hetkeks ta tähelepanu oli pööratud So'lt kõrvale. Ja So kasutas seda. Järgmisel hetkel Alvarez lamas juba tabatuna noalöögist.

See oli märguandeks üldisele löömingule. Hiinlase teenrid sööstisid dzonke madruste kallale.

— Ära siit, müristas John, haaras tüdruku õlale ja sööstis saalist välja. Maast haaras ta Alvarezi revolvi.

Ta lasi ainult kord — Tung Jen So'le, kes asus ta teele, kes langes Alvarezi laibale. John ei tea siiani, kas ta tappis ta või ainult haavas kergesti.

Ise ta sai kriimustada hiinlaste pussidest. Hingeldades jõudis ta dzonkeni. So lossist jooksis relvastatud hiinlasi.

— Hiivake ankur! karjus ta. — Nad jälgivad meid! Päästke oma nahk! Dzonke on meie.

Hiljem istudes kapteni kajutis, John lubas Kamillat pesta oma haavu ja siduda neid. Tulevik oli endiselt tume, kuid Luongi saarest oli jäänud silmapiirile vaid tume täpp ning tüdruku käed olid nii pehmed ja jahedad.

Äkki tüdruk lähenes Johnile areldi. Ta sirutas tema poole peopesad, milles oli pärlihunnik.

— Kust sa need said?

— Ega te pahanda, senjor?

— Kust on pärlid?

— Kukkusin sahtlile Buddha jalge ees. Tahtsin toetuda käele ja tundes äkki pärleid, haarasin nad kätte ja hoidsin neid kõvasti pihkudes. Nad maksavad arvatavasti palju raha, senjor.

John vaatas tähelepanelikult pärleid.

— See on — järelehtud. Kõige jämedam ning kehvem imitatsioon. Kas sa ei tea siis, kui ilus on tõeline pärl? Milline pilge, et nende tuhmide helmete pärast tapeti nii palju inimesi!

Tüdruk läks aeglaselt emale — kohmetu ning pettunud.

Pisut rahunenud, John läitis sigareti Ki-Li portsigarist, mis oli väga raske. Nähtavasti puhas kuld.

Kamilla lähenes talle.

— Kuulun senjorile.

John tundis jälle kohmetust nagu ikka selle tüdruku läheduses. — Hm, tahtsin ütelda . . . ütle, sa oled ju Hispaaniast pärit? Kas sul pole seal sugulasi?

— Cordobas on mul tädi.

— Noh, tänu Jumalale — sa võid minna tema juure.

— Nagu senjor käsib.

Ta vatas kurbusega Johnile, kes ei märganud ta pilku, kaaludes ning hinnates käes portsigari.

Kahe kuu pärast nad olid Southamptonis — sõitnud neljandas klassis ning kehvalt riides. Portsigarist jätkus ainult piletik Londoni.

— Seal on üks tuttav, ütles John. — Ta tundis mu isa, ja aitab ehk meid.

Nii nad osutusid ühe suurima juveliiri kabinetis. Võite kujutella nende välimust: kortsunud odav riie, tüdruk punases rätis ja John kaelasidemeta ning kraeta.

— Kas olete tõesti Joan Midi poeg?

— Jah. Olen John Mid. Palun teilt abi, mitte endale, vaid Kamilla pärast. Pean teile jutustama kogu loo, et mõistaksite.

— Ja nüüd lõpetas John, — pean minema Hispaaniasse. Kui laenate mulle raha, sir . . .

John peatus ja vaatas Kamillat. Ja ta mõistis äkki, et kõige vähem siin maailmas, tahtis saada tüdruku Hispaaniasse.

Ta sirutas instinktiivselt käe välja ja tõmbas tüdruku oma embusse. Juveliir nägi, kuidas tüdruk nälgitud pilk muutus äkki õnnelikuks. Ta küsis:

— Kuid pärlid — mis sai neist?

Johni see enam ei huvitanud.

Kamilla aga pistis käe põue ja tõi sealt nähtavale väikese siidkoti, mille sirutas juveliirile, kes raputas pärleid samettükile laual.

— Suur Jumal, hüüatas John. — Need pole ju need pärlid!

Desman vaikis ja ma nägin, et ta vaatab meie läheduses oleva laua poole. Ta naeratas. Näitsik valges siidkleidis, kes istus tõmmu noormehega, naeratas vastu.

Vaatasin Desmani ebaledes.

— Ma ei saa päriselt aru, ütlesin, — kui pärlid polnud samad . . .

Desman puhkes naerma.

— Muidugi olid pärlid samad. Need olid parimad pärlid, mida kunagi olin näinud ja maksid oma kakskümmend-tuhat dollarit. Ma ise ostsin nad. Miks John Mid eksis pärleis? Nad näisid surnuina. Pärlid olid kaua seisnud pimedas külmäs sahtlis. Kamilla kandis neid kolm kuud rinnal — ja ainult noore terve kehaga kokkupuutumine võib elustada kord juba surnud pärleid.

Tõstsin klaasid John Midi terviseks.

»FILM JA ELU« Tartu abitalitus asub Ülikooli

tän. 25—3. Avatud igal äripäeval kella 12³⁰ kuni 2³⁰ p.l.

Parim abinõu tedretähtede ja näoplekkide vastu on



„TEDRESAN“

kreem ja seep.

A.-S. prov. J. Lill. Tartu.

Häast perekonnast jõukas noormees

tutvuks tütarlapsiga,

kes armastab kodu ja soovib lähemal ajal **abi-eluda**. Soovitat, kes omab ka varandust.

Kirjad soov ühes fotoga slt.

„Kevad kutsub“.

Pikema kasvuline haritud noormees, Pärnus vödras,

tutvuks

tütarlapsiga Parnust. Kirjad: Pärnu, Vabadusvälja ajalehe kiosk. „22“

Lilly Tännä
Harry Norden

kõhla'ud

18 V 36. a.

Valgas

Lp.

proua!

Kui tunnend end üksikuna, siis kirjuta haritud noormehel, kes on pettunud moodsais tütarlapsis ja sellep. ihaldab tutvuda küpse ja arenenud varandusliku naisega, kes oskab hinnata sõprust ilma raha ise tagamõtet. Kirjad (fo oga soovitat) Tartu slt. abit. Ülikooli 25—3. „Lemmik“.

Hariud, sümpaatne noormees

tutvuks

varanduslikult kindlustatud naisolevusega ühise kodu loomiseks. Vastused sl. Tartu abitalitusse. Ülikooli 25—3. „Tulevane õnn“.

Õilis meesbing tule ja too päikest noorele haritud neile. Teat. slt. „Carpediem“.

Neiud üle Eesti.

Kõik metsikut noortmeest soovivad tutvust samasuguste saledate neidudega. Vanus 16—18 a. Foto soovitat

„Korsaar kolmepäikne“.

Hallo! Hello! Hello!

Neiud üle Eesti.

Teie soovivad tutvust 3 noortmeest, vanus 16—18 a. slt. „Igatus 202“.

Hallo neiud. Kaks poisslast soovivad tutvust-kirjavahetust õnningeliste saledate neidudega. Vanus 16—18 a. Slit. „Südameke“

Margi kogu ühes albumiga vihehe raha eest müüa. Slit. „1000 marki“.

Korralik noormees

tutvuks

18—23 a. tütarlapsiga Kirj. slt. „Kevad-suvi“.

Tutvume neiu kaunil kevadõhtul!

Raua 2—8 Tartu. Leo

Tutvuks n

tütarlastega (18—26. a. van. lõbusa ts ajaviiteks Kirj. slt. Tartu abit. „Lõbus noormees“.

Noormees!

Intelligentne ja armas. Suurest blondpääsele nugsilmaile. Foto soovitat! Kirjad Tartu abit. Ülikooli 25—3. „Bond vallatus“.

Neiud!

Tutvume, ehk kohtame! Kirj. Laada 29 kiosk, Rakvere. „Don-Kasa . . 22“

Tütarlapsed!!!

Kas leidub vabu neidusid, kes soovivad meiega tutvust rajada. Meie eelisame lähemat ka-vu Kirjad palume saata, juure lisades enesekirjeldus ja soov. foto, slt. „Rapl 17—Arturs 18“.

Kes oleks sõbraks noore e hingelisele nelule? Foto soovitat. Kirjad: Barklai kiosk, Tartu. „Heliu“.

„FILM JA ELU“

SOODUSTUSKUPONG Nr. 18.

Kupong võimaldab tasuta tutvuse ja muud kuulutuse. Kuulutuste saatmisele tuleb arvestada iga 10 tähe kohta üks soodustuskupong. Väljastamata kirjad hoitakse talituses alles, kuni kuulutuse ilmumise ootavast alates. Kuulut. kellel kuponge ei jätke vajalikul arvul võivad lisada puuduvat osa postmarkides. Talituse ühtsuse taguse kuulutuse teksti muutmiseks.

Film ja Elu tellimishind postiga 1 aasta Kr. 4,50, 6 kuud Kr. 2,30, 3 kuud Kr. 1,20. Tellimis võtavad kõik E. V. postkonnad. Kuulutuse hinnad kuulutuse veerul 5 snt., tekstis 10 snt. mm. Kuulutusi võetakse jooksvasse numbrisse ja talituses kesknädalaua. Peatoimetuse-talitus Tallinn, Vene 15—1. Avatud kl 10—12 ja 4—6 p.m. Tel. 464-85. Peatoimetaja Heino Tammet. Kõnet. igapäev kl. 11—12. Tegevtoimetaja kõnetunnid kl. 16—18.

Äri üldjuht Ilmar Tasang.

Väljaandja ja vastutav toimetaja HEINO TAMMET.

Trükitud Tallinna Eesti Kirjastus-Uhisuse trükikoja. Tallinn, Pikk 2. 1936.

VAHUPRITSMEID HAAPSALU LAINEILT

Kevadine päike ja leebe meretuul äratasid Haapsalu nagu kütid karu talveunest. Maikuu esimeste päevadega hakkas tilkuma suvekorterite otsijaid pealinnast ja tänavail võib juba näha liikumas pansionipidajaid, kes on heitnud mõrrad välja suvitaajate järele ja paluvad nüüd kui hunt reinuvaderi loos et saabuval suvitajad oleksid ainult rasvaste rahakottidega.

Haapsalul ongi tänava õigus oodata kaalukaid suvitajaid. Juba volikogus tolmukeerutatud ja nüüd ehitusmeister J. Võsu juhatusel kiiresti kerkiv rannahotell ise saab kui loodud selleks, et meelitada külalisi. Ja linnakese seni võibolla veidi luitunud välimus on üle õõ saamas põhjaliku „keemilise“ puhastuse. Värnitsat majade ja plankude värvimiseks veetakse praegu koormate viisi ja iga teine kodanik tegeleb maalritööga. Ainuke, kellele selline suurejooneline hoog töö teeb muret, on kohalik kodukaunistamise komitee. Kuna nende ridade kirjutamisel tähendatud komitee pole pärast valimist suutnud avaldada ainustki elumärki, kardavad koda liikmed, et kõik kaunistamistööd tehtakse ära vabatahtlikult ja neile ei jää muud tegevust üle, kui asuda promenaadil asuvate n-n „prügikastis naisekujude“ lammutamisele, mis kunagi olevat pandud üles linna kaunistamise mõttes.

Arvestades tuntud tõsiasja, et suvel langeb moraal, on Haapsalus varakult hakatud väljamõtlemise abinõud, mis oleks vastuabinõuks Amorile. Kuna iga arstimise juures on vaja tutvuda haigustekitava pisikutega, siis on Haapsalus uuritud ja leitud, et kõigi kurja juur on päris harilik pink varjulises pargis, kus külgekülje kõrval istudes soosistatakse armuavaldusi. Katseks nähtavasti on nüüd supelasutuse alast koristatud pingid viimaseni ja jäetud vaid ümarikud pakutsada maa. Istumiseks nad igatahes hädavaevalt kõlbavad, kuid intimsusteni minna ei saa kuidagi, sest mine avalda armastust, kui vahepealt lapseni on vähemalt poolteist

Apteegiasjaga on Haapsalu hädas nagu laps mõruda rohuga. Linnal ja maal kahepeale koku ühisapteek. Linn tahaks seal näha uusi nägusid, aga maakond lepib jälle senistega. Kunagi linnavolikogu ütles selle asja kohta krõbedaid sõnu, aga kui nüüd tuli ettelugemisele öienduskiri ühes seletustega, kommentaaridega ja faktiliste märkustega, siis neelas volikogu selle mõruda pilli sõnalasumata alla ega krimsutanud nägugi selle juures. Lapsele antakse seljuhul harilikult suhkrut, kuid linn pidi ka sellega leppima, et apteek jäi endiselt vastasrinna tegelase majja.

Teine valulaps on Haapsalu spordiplats. On üks niisugune olemas nimepidi kakss kilomeetrit linnast eemal Troi väljal, kuid juba kõik sinna võtab isegi sportlasel tuju rääkimata pealtvaatajaist võistluse puhul. Ja neidki üksikuid, kes tulevad, peab piletitega mõnda platsi tagaajama. Nüüd on igatahes sportlastel lootus, et tasandatakse lossiaed harjutusväljaks, kus lähedusele oleks pulssiks lomulik piiraja lossimüüri näol.

Ja et juba kord olema peab kolm suurt muret, siis olgu ka see viimane. Väike Viik ähvardab kuivaks jääda. Mõõnaga sisaldab ta veel vaid tilgakese vett keskpaigas, kuna äärtel lõhnab vaid muda. Kord peeti juba plaani veetõusu kasutamiseks, et tammise abil siis pidada kinni kallihinnalist kraami, sest mis on Haapsalu ilme mere ja viigita? Sellest mõttest on aga nüüd loobutud — tehnilisel põhjusil mudidugi — ja viigiaarsed kodanikud paluvad vaid, et taevast annaks veetõusu ja läanetuult, millega teatavasti on seoses veekõrgus viigis. Omalt poolt võiksime sama soovida viigikaldal kurameerijate huvides, et oleks romantikat.

Niiviisi valmistab Haapsalu suvitajate vastuvõtuks. Korraga on kõigil kole kiire, eriti aga vist linnanõunik Pakril, kes hommikust õhtuni kihutab jalgrattal känd vabastatud juhturalt ja kuuehõlmad rippumas tuules, ühelt ehitusplatsilt teisele.

Priit.

Millest kõneldakse Tartus?

Viimased ilmad on Tartus eriti ilusad ja päikesepaistelised, mis tõttu paljud jalutavad parkidesse, Emajõe äärde jne., olles sealjuures ülevas meeleolus. Toomel jalutajad aga meenutavad kurbusega endiseid ilusaid aegu, mil raksus Toomel orkester. Seatakse mõttesse küsimus, kas ka eeloleval suvel kordub nii? Meelsasti toetaksid tartlased sellist meelelahutuse üritust vabatahtlike annetustega.

+

Paadisõit Emajõel on võtnud õige hoogu, kusjuures paljud muutuvad tunduvalt laulusõnu: „Kviisentali sõit pole naljamäng, Emajõe põhjas on igavene süng“.

+

Supelmajas on päivitajaid õige rohkesti — mõned koguni valinud selle endale elukäitaks — ja mõned neist soovivad, et Peetrus annaks ühe võimsa päikeseküllase, ilusailma dekreedid, mis võimaldaks luua seljakamarat ühe jutiga kohvipruunika.

+

Sageli peatuvad õnnemast soost jalutajad Vabadusepuisteel asuva Kalevipoja võimsa kereka kuju ees ning mõtlevad: Oleks minu mees või ka valer eviks sellise tugeva kehaehituse,

nagu too kangelane „Kalevipoeg“ seal „tikutopsil“.

Politseiplatsil tehakse kõvasti heina, milline nähe on harukordne südalinnas, kuna selline toiming toimub harilikult looduslikult „ilusates kohtades“. Kuna varem toimetati nimetatud platsil igasuguseid tsirkuse- ja paraaditaolisi tehinguid, siis nüüd muruheina tõttu sünnivad sellised toimingud kaalukojapoolisel turuplatsil. Et paraadijuhtidel ja igasugu teistel juhtudel oleks täielik ülevaade alluvatest, siis on hakatud kuulsa kivisilla otsa juurde paremale poolele ehitama kõrget tsemendist poodiumi, mida kavatakse edaspidi ilustada lillepeenratel ja vabadussõjas langenud kangelaste mälestuseks nimetahvlitelga.

+

Kuna ülikooli läheduses asuvatel tänavatel on sillutus üles võetud ja seega suured liikumist takistavad mustamulla hunnikud tekkinud, siis mitmed tartlased arvavad, et sinna külitakse kahtlematult Saksamaa porkna seemned või türgioad katseks, et näha mis imetaimed neist sügiseks kasvavad. Ühtlasi selguks ka asjaolu, kuidas taimede kasv mõjub Tartu tavalise tolmu kahanemisele.

—ee—

Lugejaile.

Meie esimene auhinnaline küsimus: „Milline on Teie lemmik-schokolaad“ leidis lugejaskonnas suurearvulist osavõttu. Toimetusse voolas möödunud nädala jooksul kokku tuhandeid hääletuskuponge üle kogu maa. Tahtsime käesolevas numbris tuua võitjate nimes-tiku, kuid „Ristipäeva“ tõttu lehe varem ilmumisel ei jõudnud me toimetusse töö lõpuks veel kõiki hääli ära lugeda. Võistluse tagajärjed ühes võit ate nimestikuga ilmuvad järgmises Film ja Elu's.

Toimetuse.

IRI

Moodne kirjatöimetaja.

Siljuti pöördus meie toimetuse poole keegi lehelugeja maalt päris huvitava sooviga: tal oli nimelt oma Leeni, Juta või Mariga — nimi pole ju tähtis — armuvahekorrad läinud pisut sassi: must kass oli nende vahelt jooksnud läbi. Mees palus toimetust südamlilikult seda asja aidata klaarida. Et tal kirjakuust vähe tume asi, rohkem harjunud vikatit ja kirvest käes vibutama kui hoidma sulevart, kas me ei tahaks talle koostada armastuskirja, mis pühiks ära musta kassi tema ja nõiitsiku vahelt nagu terpentiniaga... Kulud tasun ausasti,“ oli lisatud juurde. Lisana oli toodud ära paari lehekülje ulatuses materjali, mis tuli kasutada kirja koostamisel ja millest nähtus, et kedagi Jussi-nimelist ei maksa uskuda, Jüri on igavene naaskel ja Helmi ajab vaid kiusujuttu.

See kiri vihjab sellele, et meil tuntakse suurt tarvidust raamatu järgi, kus oleksid esitatud kõik kirjavarjundid igat korti sündmuste jaoks — alates armastuskirjadega ja lõpetades surmajuhutumi teatega. Välismaal leidub selliseid kirjatöimetajaid sadandete kaupa.

Et vähegi täita seda meie kultuurehvs haigutavat tühjust, selleks püüame allpool anda mõningaid musterkirju, mida võiks edukalt tarvitada äratähendatud juhtumel.

I peatükk: Õnnesoovid.

Igame lapse sündimisest. Viimasel ajal sel juhtumil kirjalike õnnesoovide saatmine on läinud tagasi, kuid see kaunis komme nõuab kindlasti säilitamist. Arvestades tänapäevaga võiks sel juhul õnnesoov kõlada umbes nii:

V. A. õnnelikud vanemad!

Südamlük õnnesoov ülesehitavaks tööks! Tänu Teile oleme jälle ühe kodaniku võrra rikkamad ja samm kaugemal väljasuremise hädahoo.

Lootes, et see esimene ei jää mitte viimaseks, parimate soovidega

See ja See.

Väljaspool abieli sündinud lapse puhul soovida õnne pole soovitatav. Teie heasoovlikkust võidakse kergesti tõlgitseda valesti ja teie sõnu ülesehitavast tööst võtta nõrkamisena. Igal juhul tuleb jätta ära välja üldtõud tervituse viimane lause.

Järgmine tähtis verstepost meie elus on sünnipäev. Seda pühitseb iga inimene ja sin ei tehta vahet ei soo ega seisuse, vallaliste ega abieluliste vahel. Küll aga on suur vahe sünnipäeva õnnesoovide tekstide vahel. Eriti daamidega tuleb olla ettevaatlik. Ei tohi unustada, et on ajajärk, millal nad tahavad näida vanematena (15—18 aastate vahel) ja ajajärk, millal nad ilmtingimata tahavad olla nooremad (30—90 aastate vahel). Seega tuleb tõsiselt arvestada.

Kooliplikale valmistate kindlasti rõõmu, kui õnnitlute teda alati täisealiseks saamise aastapäeval, kuna õnnesoov daamile, kes pühitseb oma 50. sünnipäeva võiks kõlada nii:

Lp. Prl. (või pr.) X!

Minu südamlikum õnnesoov Teie 25 aasta sünnipäeva puhul. Loodame, et Te oma 50 aasta sünnipäeva pühitsete kunagi sama kaunina ja nooruslikuna kui käesolevat.

Tervitades X.

Kui keegi daam oma 20. sünnipäeva pühitseb 10-dat korda, siis seda talle meele tuleb, soetate endale kindlasti vihavaenlase. Näiteks kui te kirjutate:

Elagu juubeli- ja sünnipäevalaps! Palju edu 20 sünnipäeva 10. juubeliaastapäeval....

sis olen kindel, et teid samale 20. sünnipäeva 11. aastapäevale enam ei kutsuta.

A propos — juubelid. Need on küll moes, kuid nende meeldetuletamisel õnnesoovidega tuleb jällegi talitada ettevaatlikult. Näit. pole soovitatav kaasametnikule tema 10 aasta ülemuse ees pugemise juubelit tuletada meelde õnnesooviga, samuti ka mitte paari härjasarve kinkimisega tähistada seda, et abielumees juba 5 aastat kannab sarvi. Tuleb ikka mõelda sellele, et sarnase tähelepanekusega võib üllatada teid endidki.

Muide 3, 5, 10, 15 jne. aasta juubelite puhul soovida õnne on täiesti moodne ja soovitatav. Eriti rõõmustate juubilar, kui asetate koos tema senise tegevuse kirjeldamisega lehte ka ta näopildi. Kuna ju arusaadavalt selline juubelikirjeldus peab olema meeltügendav, siis laseme allpool järgneda ühe juubilar ülistamise ideaalteksti, mis teil silmade ees olgu ikka eeskujuks — klambris tootud selgitav tekst juubilar elukäigu kohta, mis arusaadavalt mitte lehes ei tohi ilmuda.

MATILDE LIMBI 15 AASTA TEENISTUSJUUBEL.

Täna möödub 15 aastat ajast, mil Matilde Limp esimest korda astus üle Sitsiabriku läve. Lugupeetud juubilar elu on olnud väga vaheldusrikas. Sündis Harjumaal N. vallas, kus ta ka lõpetas kooli kerge vaevaga (visati välja). Seejärgi siirdus lugupeetud juubilar välismaale end haridusalal täiendama (oli toaneitsiks sakste juures). Kodumaale tagasi jõudes võtab agarasti osa seltskondlikust elust (on ettekandjaks kõrtsis), samasse järku langeb ka tema abiellumise ühe kõrgemal kohal seisva ametnikuga (korstnapühkijaga). See abielu purunes küll hiljem, kuid temast võrsus kaks last — poeg ja tütar — kelledest tütar — pühendas end maalikunstile

(teenib kosmeetikakaloni-gia) ja poeg on haritlane (s. t. tööta tööline).

Vaatamata vastutusrikkale tööle on juubilar jatkunud püsivust võtta osa ka seltskondlikust elust (ta ei ole puudunud pealtvaatajana üheltki paraadilt ega suuremalt mataselt). Vaimutöö edendamise alal omab juubilar suuri teeneid (küüris kaks aastat trükikojas pörandaid).

Eraelus on juubilar tuntud rahuarmastaja inimesena (seetõttu on tal tegemist olnud palju rahukoguga). Ta on aus ja otsekohene (see otsekohesus on talle toonud 3 kuud istumist).

Soovime Matilde Limbile veel palju, palju aastaid õnne ja edu! Miranda Seebimull.

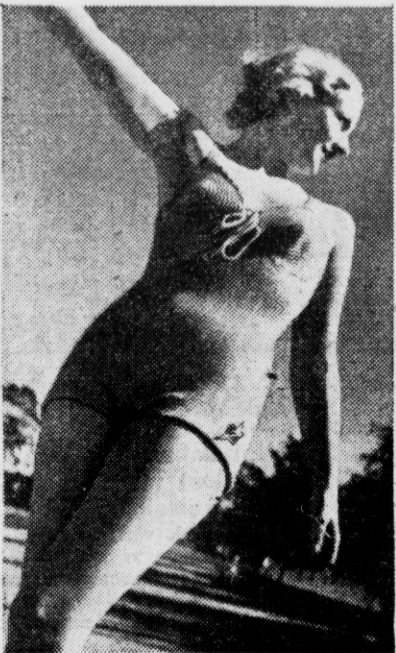
Kujuneks kauniks kombeks, kui ka nime eestistamine tähistatakse paari sooja, südamest tuleva reasatmisega asjaosalistele. See muutuks küll kühkaks — seetõttu võiks õnnesoove saata vaid neil harukordsetel juhtudel, kui oma nime eestindab mõni osakonna direktor, asutise juht, kõrgem ametnik jne.

Täna seaks veel mõningaid üldreegleid. Abiellumiste puhul ei avaldata kunagi kahetsust, ka mitte siis, kui nikuini ning teil läheks kaduma pealegi pulmasöök. Samuti siis ühenduses kes-teab kui suure päranduse pärimine. Esineb keegi teie tuttav mingisuguse kontserdiga, ei tee viga kui teie imetletav õnnesoov teda tabab juba päev ehk paar enne kontserti, eriti kui ta teile on unustanud saatmast prii pääsme. Pisut riskantsem on juba tuttavat kunstnikku õnnitleda eduka näituse puhul, sest ta tavaliselt mõistab teid võõriti ja tuleb teile müütama seepale omi pilte või skulptuure.

Seks korras vast jatkub. Võtnud läbi kõik õnnesoovid, kavatsime järgmisel korral tutvustada lugejaid ideaalsete armastus-, laenu-, armukadedus-, andekspabujne. kirjade kirjutamisega.

Mood

Lubage tutvustada — uued trikood!



Selle trikoo juures äratav tähelepanu vääratõstatud rinnahoidja mis ülalt sõlme abil saab koos hoitud

Täpikesed tei-es värves pöörduvad ikka jälle tagasi rannamoos. Selle kostümi juures on kasutatud kummitaiead materjali.

Suveroõmudes, mis peagi saavad, on supelmoel suur osa.

Selle hooaja modellid on väga erinevad!

Suurt osa mängib kudumisviis — see on krobeline ja kujutab endast kitsaid või lai triipe, mitmesugseid reljeefseid mustreid, nagu vahvel, diagonaal ja kalasaba.

Motiiviks kasutatakse teist värvi. Moodsail supeltrikoodel näeme me

tähekesi, punkte, triipe, ruute, ankruid, päästerõngaid ja palju muud.

Kuid need kostüümid on üle kõige ikkagi täitsa sportlikku laadi. Uudisena osutab uus trikoo külgedel, seljal või vööl

pilumustreid, millest helgib läbi nahk.

See on muidugi väga silmatoruv ega meeldi igalehele.

Trikood on täitsa seljavabad, õlapaelad kitsad, tihti nõorist, kuid neid on ka üsna õlapaelteta.

Muidugi on värvest kõik esitatud. Tumesinine teeb teatavasti saledaks. Hea figuuri puhul võib seda veel toonitada kollase või valge trikooaga, mis teeb paksemaks.

Rannakostüüme on nii pikki kui ka lühikesi...

Tuleb eelistada kootud materjale, mis liubuvad enam keha ligi.

Ja nüüd valige meie modellidest, mis teile kõige rohkem meeldib!

IGA NAINE PÜHENDUGU ÕHTUL VEERANDTUNNIKS OMA ILULE.

Veerandtundi enne magama heitmist on naise kuldne veerandtunne.

Nii töötavale naisele, kes saabub ametist surmaväsinuna, kui ka perenaisele, kes pärast



Peegli ees

päevatööd ja askeldusi lõpuks tõmbub tagasi oma magadistuppa — igale naisele olgu öeldud: „Ärge unustage oma kuldset veerandtundi, kasutage seda õieti!“ —

Ohverdage pisut omast unest ning pühendage

duge veerandtundi enne magama heitmist oma nääravile. Selle eest saavutate ilu ning värskest.

Kõige päält põhjalik näopuhastus. Kes läheb voodisse puudriga ning päevatöömuga, võtab näonahalt hingamisvõimaluse, selle tagajärjel unistavad poorid. Kes läheb puhastamata näoga magama, ei pruugi imestada, kui nahk selle eest tasub kortsudega ja lõtvusega. Kahjuks pole kortsude ekkimine ega näojume kolletumine valus; valus on — selle avastamine. Muidu oleks meil ju paremaks naharaviks oivaline kasvatusevahend.

Ei, kahjuks tekivad kortsud ja voldikesed täies vaikus; ühel ilusal päeval on nahk hall ning suurte pooridega kaetud ja sa näed peeglist kokkumise, et hoolitusse jäetud nahk tasub kätte enese eest. — — —

Puhtus on endastmõistetavalt igasuguse nääravi põhitingimus; kunagi ei tohi aga igale nahale tarvitada samu vahendeid. Peame ise proovimise teel leidma, milline kreem või õli on meie nahale kõige sobivam. Valitagu igal juhul parim vahend, vaseliini ei saa nääraviks soovitada, kuna ta teeb näo kollakaks. Glütseriin jälle teeb naha kuivaks ja soodustab kortsude tekimist. Uäga hea on mandlipiim, mandlikliid, eriti näonaha puhul ka piim ja oliivõli.

Igaõhtusks näopuhastusks vajame ainult head puhastusõli. Ünnide puhul on soovitatav

Aforisme.

Me võime kõik andestada inimesele, ainult mitte seda, et oleme teda kord ülehinnanud. — E. Reiner.

Sõpruse päevad on inimese elu kõrgem tunne. — Goethe

Parim meetod töödes on usinus.

Kurat kiusab virku, kuid laisk kura-dit.

Lilled on fantaasia looduses. — Darwin

Nii palju inimesi on loodud, aga nii vähe üksteise tarvis.

Midagi muud ei saa sulle rahu tuua, kui sa ise. Midagi muud ei too sulle rahu, kui põhimõtte täielik võit.

Inimesed mõeldavad oma lugupidamist üksteise vastu sellega, mis kellelgi on, aga mitte sellega, kes keegi on.

Enelaitmine on sageli kindlam tee, et saavutada kiitust.

Sport

Jalgpalli läbilõige.

Kui vahekohtunik sai vastu kõrvu naiselt...

Vahekohtunike vahejuhtumite ajalugu on rikas traagilisist kui ka traagikoomilisist sündmusist. Neil päevil rikastus nimetatud ajalugu vahejuhtumiga, millist seni veel pole tulnud ette.

Võistlusel kahe Olmützi meeskonna vahel jalgpallis, kaotas vahekohtunik ühja enam võistluse ohjad, mis lõpuks läks nii kaugele, et

üks tormajaid hakkas vastase väravavahti käte ja jalgega maderdama.

Vahekohtunik ei suutnud kuidagi taltsutada ega korrale kutsuda määratsevat tormajat — seal juhtus midagi päris ootamatut.

Vaatajaskonnast astus välja naine, kes hüppas üle aia, sööstis mänguplatsile ja

andis nii rabatud pealetungijale kui ka abitule vahekohtunikule mõned tublid kõrvakilud.

Õnnetu väravavahi ärritatud ema tuli lõpuks vägivaldaga eemaldada oma ohvrist ning pidi platsilt ära viidama.

Äärmiselt huvitav on, millise salomonliku otsuse siin langetavad spordikohtud, kui riiklik kohus,

kel küll selle juhtumiga tuleb tegeleda.

Kihlvedudest jalgpallivõistlusil.

Paljudes maades on väga levinud jalgpalli-kihlvedu. Nii ilmus ühte Göteborgi realkooli ühel hommikul 15 poissi uutes kallites ülikondades. Nad panid keldrisse oma tuliuued nikkjalgrattad, mis ka odavad just ei võinud olla. — Õpetaja korraldas uurimuse ja sai teada, et 15 poissi olid asutanud endale kihlveoklubi ja võitnud korraga kokku 3000 krooni!

Tänuulik jalgpallimees.

Tavaliselt tasutakse heateo eest ikka tänamatusega — see on juba kord maailmas nii. Kui siis keegi tõesti kord ei unusta avaldamast tänu heateo eest, siis äratav see — üldist tähelepanu.

Rotterdamlane van Heel, armastatuimaid Hollandi jalgpallimängijaid, kasutas oma viiekümnenda mängu puhul Hollandi rahvameeskonnas juhust kinkida Hollandi rahvameängijate treenerile Bob Glendenningile oma pildi pühendusega: „Täna Sind, Bob, kõige eest, mis oled teinud minu heaks!“

Publiku ja meeskonna kasvatamiseks.

Ikka ja jälle tuleb ette korralagedusi nii sportlaste eneste kui vaatajaskonna poolt. Neile korraikkajale esitab Austria ajakirjandus järgmised küsimused:

Sportlastele:

1. Kas sa mängid spordi pärast? 2. Mängid sa oma meeskonna ja mitte enese eest? 3. Kas täidad oma meeskonna ülema käsud küsimusita ning kriitikata? 4. Kas tunnustad vahekohtuniku otsuseid vasturääkimata? 5. Kas oskad võita uhkustamata ja kaotada nurisemata? 6. Kas kaotaksid pigem kui käituksid eba-

ausalt? Kui jah, siis oled parimal teel — saada heaks sportlaseks.

Pealtvaatajale:

1. Kas keeldud vastaspoole heale mängule avaldamast kiitust? 2. Kas vilistad vahekohtuniku sulle ebameeldiva otsuse puhul välja? 3. Kas tahaksid näha üht meeskonda võitmas — isegi kui ta seda ei pälvi? 4. Kas sa norid tüli publikuga, kes juubeldab teisele meeskonnale? Kui jah, siis pole sa hea sportlane! Püüa siis vähemalt — selleks saada!

OLYMPIA.

Otto von Porath, kes 1924. a. tõi olympiavõidu poksimises Pariisist, nimetati norra olympiameeskonna treeneriks.

Jaapani hockeimeeskond on koondatud Toyamas 58 mehele. Meeskond koosneb üliõpilastest. Olympiakandidaadid maadluses on raskekaalulane Niva, kergekaalulane Kazama ja sulgkaalulane Mitsutani.

USA rahvuslikeks meisterujujaks tulid Jack Medina ja Mary Lou Petty. Neilt loodetakse ka olympiavõite.

Charpentier on Prantsuse olympiakandidaat autovõidusõidul. Ta on sama tugev kui kiire sõitja.

Peru esindab maratonijooksus José Faria, kes on praegu Berliinis.

Ameerika rekordujuja Kiefer seletas „New York Heraldile“, et võlgneb tänu oma menu eest peamiselt oma suurile jalgele ja oma keha täielisele lõtvusele, mis on häid ujumise eeltingimusi.

Tilden olevat avaldanud arvamist, et Davis-Cup'i võidab inglasele sel aastal Saksamaa.

Helveetsia tahab saada kolm purilendurit purilennu-ettekandele Tempelhofi väljal.

Juulis tali-olümpia film.

Riigifilmikoja viitsepresidendi Hans Weidemanni kunstilisel ülemjuhtimisel läheneb valminemisele filmdokument 1936. a. olümpia talimängudest Garmis-Partenkirchenis. Lõiked on juba kõik valmis. Film esietendub representatiivselt Berliinis keset juulit, kogu maailma olümpiavõistlejate sealolles.

Sümfoonia muusika filmile on Walter Gronostaylt. Kaameramehed: Sepp Allgeier, Ertl, Frentz ja H. O. Schultze.



Meie piit näitab ühikesi, laiu ranna pükse väikeste valgete täpikestega pruunil põhjal. Siia juurde sobib kenast valge „päikesejumper“.

Bolliivia kavatses saada olümpiavõitjatele kaks ujujat ja ühe vehkleja.

Budapestis osutus parimaks viievõitlejaks ning olümpia-kandidaadiks Lt. Bartha.



Stseen „Estonia“ teatri uudislavastusest: Shakespeare komöödiast „Palju kära ei millegi ümber“.



Kui rikas oli == == õieti Krösus?

Palju kära ei millegi ümber.

Selle nimeline Shakespeare' näidend on tänava „Estonia“ viimaseks uudislavastuseks. See on üks neid shakespeariidest, mis ei sisalda mingit suurt probleemi ega filosoofilist tõe, mis peamiselt kirjutatud meelelahutuseks, hinge- tõmbuseks. Või kui otsida siit probleemi, siis seda, et ka kõige tugevam mees langeb nõrga naise võrku või ümberpöör- dult, et ka pealiskaudsem naine suudab keevalt armastada. Selliseid „problee- me“ võib välja lugeda sellest näiden- dist hulgakaupa. Aga kes võtab omale seda vaevaks, kuna nende pärast nii- kui- nii seda komöödiat ei tulda vaatama ega pole seda kirjutatud ka mitte Shakes- peare.

Nagu mainitud: kerge pala — aga kuidas mängitud? Ka siin võib rahus- tades ütelda: õnneks kergelt, puhas tol- lest „raskuse vaimust“ mis teinekord

mõjub halvavalt just paarisaja-aastase „tolmukorraga“ kaetud komöödiade eten- damisel: püütakse otsida sealt sügavusi, kus neid kunagi pole olnud! Selle, õige noodi tabamise võlgne eestkätt lavas- ja Priit Põldroosile, kelle taktike- pi järgi talitas kogu ansambl. Komöö- dianas püüdis tiikk enam-vähem koomilise- ma paari Beatrice-Benedikt (Parikas- Lauteri) õlul, kuna teine „tõsisem“ paar sai rohkem tagaplaanile surutud. Koda- nikud „Vastamuhku“ ja „Ühtepuhku“, keda vana shakespearieliku retsepti jä- rele pisut lollakana kehastasid Vaino ja Tohver, olid suurepäraseks. Neist kujudest oli ammutatud koomikat kuni põhjani.

Hea ansambli kõrval oli veel head muusikat (Eugen Kapp), maitsekad de- koratsioonid (A. Tuurand) ja kauneid kostüüme (A. Mõtus). G.—

Nii mõnigi inimene ja riik tahaks ka meie ajal olla nii rikas, kui oli kunin- gas Krösus. Kuld, mida kuningas Krösus olevat omanud nii suurel määral, on praegugi inimeste ebajumalaks. „Nii rikas kui Krösus“, pole sugugi tühipal- jas kõnekäänd, vaid see

Kuningas elas tõesti kord ning

oli tõesti määratult rikas.

Herodot, keda nimetatakse ajaloo isaks, jutustab oma kuulsas teoses laialt Ly- dia kuningast, ta isegi loeb üles kunin- gas Krösuse üksikuid aardeid. Selle jära omas Krösus laude ja toole puh- järgi omas Krösus laude ja too- le puhtast kullast, mitu üle- elusuuruse kuju ja hulk vaase ja nõusi sellest väärtuslikust metallist. Et võita Delphi oraakli poollehoitu, nii jutustab Herodot, ohverdas Krösus talle selgest kullast kolme meetri kõrguse naise kuju, kuldvaagna, mis kaalus 480 naela, kuldnoosid ja purpurrüüsid. Pea- leselle Delphi templile

Kuld lõvi, mis kaalus 600 naela.

Herodot olevat seda kullast loomadeku- ninga kuju ise oma silmadega näinud, küll mitte enam Delphi templis, mis va- hepeal oli põlenud maha, vaid Korintuse varakambreis.

Kuid vaatamata hiilgavale ohvreile, ei loobunud oraakel oma kahemõtteli- sest ning segasest ennustusviisist ja üt- leb Krösusele, et ta hävitab suure riigi, kui läheb üle Halyse. Teisel pool Holy- se jõge aga valitses kuningas Kyros, kellega ta tahtis alustada sõda. Ta võt- tis oraakli nõuannet julgustusena, mõt- lemata, et selles sõjas pidi hävima ka ta oma riik, mis tegelikult sündiski.

Praegune Türgi valitsus, kes valitseb maad, mis kord kuulus Krösusele, on kõigi ajaloolaste ja arkeoloogiliste uuri- muste tagajärjel saanud Lydia kuninga muinasjutulise rikkus-saladusele otsa peale. Uurimustel sattusid asjatund-

jad Sart-čaille, Gediš-cai harujõe, mis voolab Smyrna juure välja, ja tegid kindlaks, et sartačai (va- naaja Paktolos) viib enesega kaa- sa kulda sisaldavat liiva.

Kuigi kulda leidub vähe ja isegi juba Augustuse ajal olevat Paktolose kul- lasisaldavus olnud suurem kui praegu, kuid see näitab, et Boz-Daghi mägedes kust see jõgi tuleb, peab leiduma kulla- lademeid.

Ja geoloogid leidsid sealt tõesti tun- demärke, et seal olid olnud kuningas Krösuse kullasalved. Seda tõendab ka asiolu, et ainult viiskümmend kilomeet- rit allpool on Sardesi, Lydia kuningrii- gi pealinna varemed, kus muuseas kae- vamistel on leitud küll

maailma esimesi kuldrahasi, mis oli löönud kuningas Krösus

Teised leiud jutustavad meile elust Krösuse kuningriigis. Leiti vürfleid, samaste märkidega, mis neil on praegugi, pronkspeeg- leid, klaaspudeleid ja jääke kõr- gest ning toredast ehituskunstist.

Sardesi kohal on praegu väike türgi külake Sart. Omal ajal aga voolasid sin- na kokku rikkad lõbutsemishimulised kogu maailmast, sest siin, Sardes, võis leida koos kõike, mis tegi ligitõm- bavaks linnu nagu Tyros, Babylon, Ni- nive ja Korintus.

Seal oli parimaid veine, haruldase- maid toite ja muidugi ka — ilusa- maid hetääre.

Siin leitud ka villa värvimisviisi, mida kasutati siis ohtrasti naiste rõõmuks, kes oskasid hästi rõivastuda! Krösus pani oma kullaga intensiivse kaubandu- se käima — kogu ta maal valitses rik- kus ning heaolu.

Pole siis ime, et edumeelne Türgi püüab astuda Krösuse jälgedes — oma geograafilise asendi tõttu on ta kõigiti soodustatud.

Intervjuu Helge Rosvaengega, Berliini Riigioperi tenoriga.

Ma pole sugugi kuri, et alles nüüd satun filmi, jutustab Rosvaenge. „Mul poleks ju ka kunagi aega olnud filmimiseks, sest peale saja ooperi- õhtu ja proovide, olen kohustatud and- ma võõrusetendusi Kopenhagenis, Pra- has ja teisis linnus. Nagu näete, võ- tan endale ka siiski filmi jaoks aega — ohverdades kas või oma puhkuse selle eest.“

„Siis teete iga aasta ainult mõne filmi?“

„See on mu lavategevusest ja mu filmiedust. Mu praegune filmiosa „Lyonel“ on õnneks mu lemmikpartii Flotowi ooperist „Martha“, kuigi dra- maatilise külg erineb ooperist. Mina, igatahes, usun sellesse filmi, mis on ristitud „Viimaseks roosiks“.

Alles hiljuti osutas Helge Ros- waenge suuri võimeid ooperis: „Tos- ca“, „Bohème“ ja „Julius Cäsar“. Ta omab haruldase anni, mis tenorete juu- res harva tuleb ette: peale haruldase lauluvõime ka vastava näitlemisoskuse. Sellepärast on huvitav teada, kas film teda, kui näitlejat ka rahuldab.

„Minu osa rahuldab mind oma loo- mulikkusega ka puhtnäitleja seisuko- halt. See on väga tähtis lauljale. Õn- naks pole aariaist ses filmis tehtud mingeid paraadtükke, vaid muusikali- ne osa sulab ühte muuga. Filmimine ise ei valmistanud mulle mingeid ras- kusi, kuigi see erineb lavatööst. Ainus asi, mis mind filmis segab, on see pikk ootamine stseenide vahel.“

Helge Rosvaenge asutas omale Wannsees väikse idüllilise kodu. Siin elab ta oma noore naise ungarlanna Ylonka Holndameriga ja kolme lap- sega. Siin puhkab ta omast pinguta- vast tööst.

Carla Spletter laulab Marthat „Vii- mases roosis“ Ringhäälingust helifilmi. Carla Spletter mängib ja laulab es- makordselt filmis. Talle on usaldatud peaosa, ta ilusa hääle tõttu.

Carla Spletter on pärit Water- kantist, Schleswig-Holsteinist, Taani piiri äärest. Ta õppis muusikat pool- teist aastat Leipzgis, sealt sattus ta rändooperisse, millega reisis läbi kogu Saksamaa.

„Martha“ on ta esimene filmiosa; ka- heks järgmiseks on juba leping sõlmi- tud. Enne on ta laulnud paljudes saksa ringhäälinguis.

„Ma poleks kunagi uskund, et filmi- mine on nii pingutav töö!“ jutustab ta. „Nüüd olen vahetpidamata kuus nä- dalat ateljees ja kui film ülehommene on valmis, siis kavatsen teha õige uina- ku. Ma polnud kunagi varem tõusnud hommikul kell viis üles. Kord võib ju

teha nalja, kuid kuus nädalat järgi- mööda — see on väsitav. Pidin tõus- ma nii vara, et jõuda oma korterist Neu-Westendist täpselt Johannistha- leri ateljeesse.

Olen väga huvitatud oma töö tulemu- sest; esimene film on ju nii tähtis. Se- ni pole ma veel ühtki ülesvõtet filmist näinud ja ootangi parem esietenduse- ni, et näha filmi tervikuna.“



Fassi riimid.

S. Viigisalu.

See pole saladus, et loodus kõikjal sirgub, et päike joobnuks suudleb tuima maa. Ka pole saladus, et roidund Amor virgub ja kätte haarab kuulipilduja.

On maha ajast jäänud nooled, vibu, neil mõjuvõime lõigiks nõrk ja praak, sest mõni kavalergi jättis pruudi „tõbuks“ ja iserada reisis armund „saak“.

Maiööde võlu täidab jälle pingid ning ärkus meeleolus kohab öine park. Taas avarduvad päikse naervad ringid — all kaenlas kerjuse läeb punga vana kask: Kaob argimeeleolust maine mure, üksluisusile kerkib võimas kants.

Nüüd raugadki häameelega ei sure, kui vastsel miljonäril jalus neilgi tants. Täis kurbust, vaatleb läbi raudse võre kui kättesaamatut maailma nukrund vang. Ta hääles ohked, silmis lootus — hõre ja kauguseisse morni pilgu lang.

Toas sünges kuigi käivad inimvarjud on mujal kõikjal lõkkel löönud jõud. Kesk tänavat ma vilistan kui karjus, kel jalus metsadesse, võluvaisse sõud. Veab varsti rahvast loodusesse maale täiskilutult ja tulvil ähkv rong.

Teeäärseis jaamus lauldaks serenade ja põlvel mõne kriuksub grammofon. Nüüd noorus püüab teha rohkem sporti, vaim sest ei kosu, keha ees tal piin. Ta käseb sõita kuskile kuurorti, kus ootab näitsik nagu arlekiin.

On tähtis vaid, et olla armastatud sel suvel neiust, ilusast ja häüst, kes unustama oskab panna patud ja südamegi sulatada jääst.



Kaugel.

HEINO TAMMET

Mu särasilmne neid on kaugel minust, kes suudlusi on saatnud kirjas kuumi. Ta foto meentab mul kenat neidu kinost: näol päikseküllus, naer kui palav juuni.

Kõik tused kannaksin ma enda õul, vast kuigi sellest kõiguks jalgealus. Mind ootvad silmad, säravad, täis võlu ja huuled kuumad suudlevad mult valud.

Tee kauge, meid ei suuda lahutada, ei mõttetuks või jääda alat tutvus. Me läeme ellu seltsis, ühist teed ja rada — Ma saanud printsiks elu muinasjutus.

Mu armastus on arglik, ma ei julend ta juure, ütleme tõtt avameelselt, astu. Mind külastama suvel vastsel tuleb, siis õnnelikuna ta loodan võtta vastu.



Helsingi ooperi tenor

Thure Bahne

kes esineb reedel Es onias ooperi „Si vas“.

FILM JA ELU

Lennuk, mida juhtis surnud piloot

**Vaenlase lennukid nähtaval!
Traagilisi heitlusi õhus. Sund
enne vaherahu alla lastud.
Sõber tulistas alla sõbra.
Hädamaandumine nunna
voodile!**

Kusagil ei ilmne õnnejumalanna imelikud tujud nii selgelt, kui õhus: Lothar von Richt-hofen, kuulsa sõjalenduri vend, lasi alla 40 inglise lennukit, kuid sai varsti pärast sõda surma lihtsa õhusõidu juures. Nungesser, prantsuse jahilendur, kes võis omaks lugeda 45 õhuvõitu jäi kadunuks katsel ületada ookeani ja Mc Kenever, kuulus kanaadlane, kel õnnestusid 30 õhuvõitu, sai surma liiklemisõnnetusel auto läbi. Veel traagilisem oli kapten „Jock“ Mc Kay surm, kes teenis minu rühmas ja tund aega enne vaherahu allakirjutamist tabati õhus vaenlaste kuulide poolt.

Mina olen ise 3000 meetri kõrguselt lennukiga kukkunud alla ja elan veel, kuna võin kirjutada käesoleva artikli.

Võimatu on kirjeldada seda hirmu ja õudust mis sind valdab õhulahingu juures, kui näed lähemas läheduses kaht lennukit pörkavat kokku. Süda krampub, kui sinu kõrval sõber oma lennukiga põledes vuhiseb sügavusse. Võimatu kirjelda tundeid, kui pead lahingut tosina lennukiga, peab juhtima lennukid üles ja alla, tegema teravaid kurveid, et

põigelda kõrvale kuulide eest, mis õhku läbistavad igast sihist suitsujuga järgi jättes, nagu telegraafitraadid.

Raske on selles pörgus eraldada sõpru ja vaenlasi.

H., suur, laiaõlaline lõunaameeriklane, tuli ühel õhtul tagasi õhuretkelt kahvatu näoga ja usaldas mulle, et ta

kogemata lasi maha inglise lennuki.

See oli olnud teise lenduri viga, kes kergemeelselt kiirel sõidul sõitnud üle teise masina. H. tulistas arvatavat vastast, kui ta vaid lennuki varju oma masina üle nägi, siis tegi ta terava kurve ja tundis ära puna-valged kriipsud teise kandetiibadel. Kuid oli juba hilja, hoolimata sellest, et ta kuulipildujast lasknud vaid paarküm-mend lasku. Sadandeid, tuhandeid kuule oli ta lasknud vaenlaste lennukite pihta ilma tabamata, kuid

sõbra lennuk langes põledes sügavusse.

Ta küsis minult, kas juhtumist ülemusele teadustada. Ma ei tea, kas talitasin õieti, kuid laitsin tal selle mõtte ära, kuna lendurit nii-kui-nii enam ellu ei saa äratada. Kuid H. peale avaldus juhtum sügavat mõju ja pisut hiljem ta langes õhulahingus.

Veel tähelepanuväärsem oli juhus T. L.'ga, kes veel praegu teenib kaitseväes aktiivse ohvitserina.

Talle tungis peale liitlane-belglane oma lennukiga.

10 minuti jooksul ta püüdis pageda, kuid siis oli ta kannatus katkenud; ta läks ise üle pealetungile ja lasi alla belglase. Õnneks nägid juhtumit pealt veel teised, muidu oleks teda võib olla sõjakohtu poolt veel mõistetud surma.

Üldtuntud on tuntud saksa lenduri Bölcke poolt jutustatud sündmus: Ta märkas ühe frondisõidu ajal

õhus inglise lennukit täie sõidu juures, mille juht ja vaatleja vaenlaste kuulide poolt tapetud.

Maailmasõjas teostati hulljulgete lendurite poolt lugematuid sargategusid. Nende lendurite nimed on laiemate hulgatele jäänud tundmatuteks. Paar tosinat sargalikke lendureid sai küll Victoria-risti, kuid täieliselt selle

risti teeninud ära sadanded lendurid. Neist „tundmatutest suurustest“ ja nende kummalistest seiklustest õhus jutustab alljärgnev kirjutis, mille autoriks on ilmasõjaaegne inglise lendur-kapten.

Sellist meest kui Bölcke't, tuleb aga võtta tõsiselt.

Ühel päeval maandus üks R.E.8. masin puhtalt meie liinil, kuna juht ja vaatleja veel rihmadega istmete külge kinnitatult vaenlaste laskude poolt läbistatuna, enam ei elanud.

Kui Warneford ühe Zeppelini alla lasi, hüppas üks meeskonna liige välja põlevast õhulaevast. Kui ta umbes 70 meetrit läbi õhu oli vuhisenud, kukkus ta läbi ühe kloostrikatuse ja

maandus ühe nunna voodis, kust nunn paar minutit varem lah-kunud.

Mees pääsis igatahes eluga.

Ka alljärgnev juhtum on vaevalt usutav, kuid mulle jutustati see isikute poolt, kes seda ise elanud läbi lühikest aega enne seda kui nad sattusid saksa vangilaagrisse, kus viibisin ka mina.

Lugu algas seega, et Pat Manley kaotas oma propelleri, nagu seda nimetatakse inglise lenduri-keeles. Võhikule tuleb tähendada, et mitte tema masina propeller ära ei lannanud, vaid lihtsalt seisma jäi ja enam ei keerelnud.

Pat Manley ja Swagze, kaks sõpra, läksid koos jalaväkke ja tulid Kanaada trupitranspordiga Prantsusmaale. Nad said ühel ja samal päeval haavata, tulid aga erihaigemajadesse ja kaotasid teineteist silmist. Aasta hiljem lendas Pat ühes Bristol-tüüpi üheistmelises lahinglennukis üle fronti ja nägi teist Bristol-masinat.

kibedas võitluses mitmete vaenlaste lennukitega.

Silmapiilkelt lendas ta allapoole, et end segada võistlusesse. Aga ta tuli liiga hilja ja nägi vaid kuidas inglise masin kukkus väljale ja purunes. Pat jõudis arusaamisele, et vaenlaste ülevõimu vastu on asjata võidelda ja ta tahtis parajasti lennata tagasi, kui ta

mootor äkki peatus.

Ta oli nii lähedal maapinnale, et muud üle ei jäänud, kui purunenud masina kõrval maanduda. Kui imestunud oli ta aga, kui kukkunud lennuki rusuhunniku alt äkki ronis välja sõber Swagze. Mõlemad võeti vangi.

Järgneva jutu jutustas mulle Carter, kellega koos olin vangilaagris. Sõjas sõitis ta Camel tüüpi masinal ja on praegu Irak'i õhujõudude komandant.

Patrull-lennul nägi ta

marssimas vaenlaste jalaväe üksust ja tungis neile kallale.

Esmalt viskas ta oma 20-naelalised pommid trupi peale, siis laskus ta sügavamale ja tulistas oma kuulipildujast. Võitluse ärevuses ei pannud ta tähele telegraafitraate varem, kui oli juba hilja. Viimase silmapilgul püüdis ta masina neist juhtida üle, kuid puudutas ometigi traate ja kukkus alla. Ta vangistati ja viidi ravimisele samasse haigemajasse, kus lamasid need mehed, keda tema haavanud.

Võiks veel palju selliseid sündmusi jutustada, kuid ma mõtlen, et olen toonud küllalt näiteid, mis tõendavad, et tõelikus võib olla teinekord palju fantastilisem kui kirjaniku luulelend.

Lendavad „tähed“

Et lõpmatus maailmaruumis keerleb lugematuid tähti — on laialt tuntud tõde, kuid paljud ei tea, et hulk stare on oivalisi lendureid. Mõned Ameerika filmitähed on lendamise keelanud näitlejatele, kes nendega on seotud kind-

la lepinguga. Kuidas saaksid nad muidu lõpetada alatud filmi, kui näiteks filmitähte on tabanud lennukatastroof nädalalõpulennul? Kuid samuti võiksid need üksikud ühingu keelata näitlejale ka raudteesõidu, kus juhtub palju



LIDA BAAROVA oma lennuki ees.

rohkem õnnetusi. Rääkimata voodisse heitmise, sest, teatavasti, sureb voodis enamjagu inimesi.

Heinz Rühmann oli esimene saksa kinonäitleja, kes ronis õhuratsu selga. Ta ise jutustab sellest järgmist:

„Asi oli nii, et varem ma kunagi ei mõelnudki lendamisele. Ühel päeval mõõdusin Münchenis ühest vaateaknast lennukimudelit. Läksin ärra ja ostsin omale jalamaid, mitte mudeli, vaid lennuki. Mu naise ülimaks häärmastuseks. See oli „Klemm-tüüp. Kahe aasta eest ostsin endale siis inglise „Koi“, mis on juba suurem masin. — Ei, filmimisele ma küll lennukis ei sõida, muidu hilineksin liig palju halva ilma tõttu. Kuid selle eest ledan igal vabal tunnil oma suruimaks lõbuka. Hiljuti tegin järgmise ringi: Veneetsia, Vahemere rannik ja tagasi üle Lyoni ja Strasburgi. Kas teate ka, et Matthias Wiemann lendab? Ta omab isegi suure spordiloo — õppis kahe aasta eest Staakenis. Ei, oma lennukit tal pole.“

Õhuspordi kirglik harrastajad on ka veel Lida Baarova ja Georgia Lind. Viimane lendas ka pärast piloodieksamit sooritamist alul „Klemmil“ mis kuulus ta abikaasale, ja hiljem „Koi“.

„Olin ammu juba huvitatud eralennusjandusest,“ ütleb ta läbi telefoni, „spordirõõmust. Lendasin ise, mängides naislenduri osa filmis „Õigus armastada“, kuid rohkem olen lannanud enda lõbuka Leipzigi, Müncheni, nädalalõpu või oma filmiesietendusile. Mõne aasta eest võtsin kaasalendajana

osa ka Euroopalennust, kuid pidin selle kahjuks jätma poleli — oma filmi ning lavakohustuste pärast.

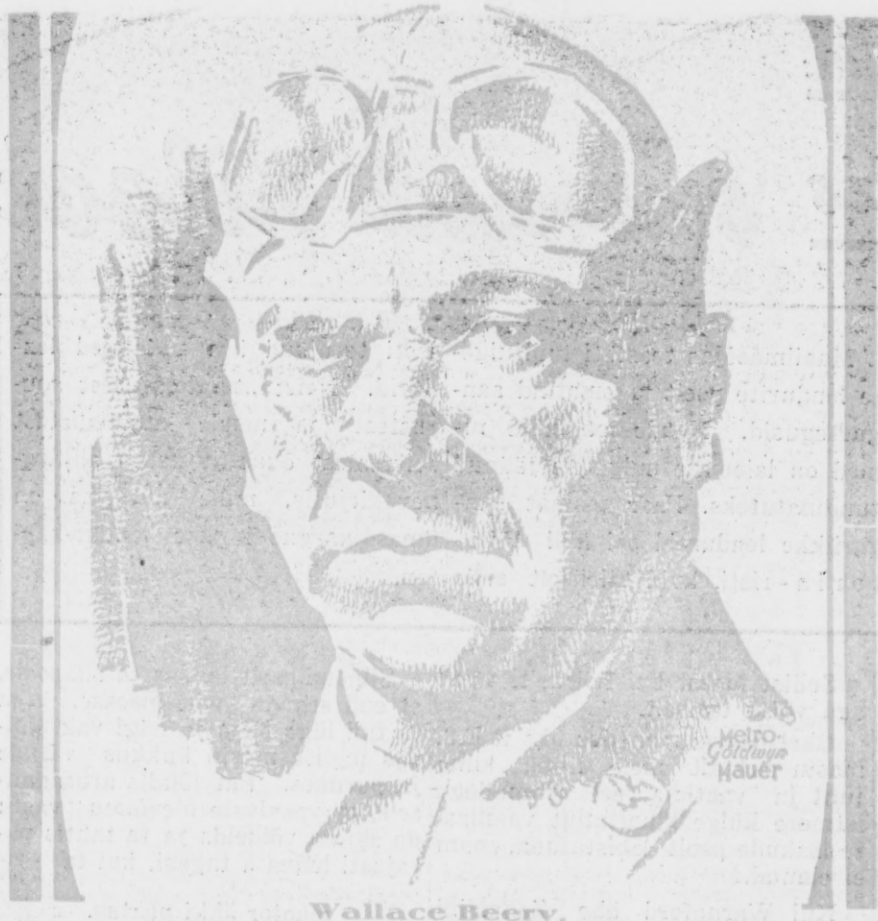
Lida Boorava on ehtsaid sporditüdurukuid, kes peale lendamise ujub, ratsutab, suusatab ja mängib tennist.

Ameerika filminäitlejaist on Ramon Novarro, Robert Montgomery ja Wallace Beery suurimaid lennuspordi harrastajaid. Nad omavad muidugi isiklikud lennukid. Kui Novarro just ei filmi ega laula, siis ajab ta tingimata ringi Kalifornias sinetavas õhus, kus ta muide on kõige kindlam oma arvutat austajate rünnakute eest.

Peale nende on aga veel hulk lendavaid hollywoodlasi. Hiljuti on ka Clark Gable omale lennuki ostnud, seni oli ta kirglik autosportlane. Praegugi vabal ajal, kui ta just õhus pole, siis proovib ta kindlasti mõnd uusimat autotüüpi.

Wallace Beery on tõeline Hollywoodi lennusuurus; tema garaazis on mitu lennukit. Ta tõsteti lendurohvitseri seisusesse oma teenete eest õhuasjanduse alal. Kõsimusele, miks ta õppis lendama, kostis Wallace järgmist:

„Milleks? Kõige pealt — tahtsin saada rahu. Oma lennukiga võin ma olenemata raudteeroopaist ning teoludest, mõne tunniga pääseda kogu Hollywoodi närvesöövast askeldusest oma maamajja, mis asetseb ühel June-järve saarel, Ülem-Sierras. Seal on mu puhkuseks kalastamine ja sport. Seal saarel olen julge iga nädalalõpu-külastaja eest! Teiseks aga armastan ma kiirusejoobumist, millist võib pakkuda ainult lendamine, mis on tõesti toredaim asi maailmas!“



MINU SÕBRAD JA MINA

Wallace Beery

Mul pole muidu miskit tegu kirjutamisega — jätan selle nende hooleks, kel rohkem polituuri on, kui mul. Olen alati mõelnud, et küll oleks oivaline, kui võiks istuda laua taha ning panna kõik oma mõtted paberile, oletades muidugi, et neid üldse on. Kuid kardan, et ma pole sel alal kunagi osutanud erilist tublidust.

Viimasel ajal olen palju töötanud filmi kallal, mille nimetus on „Kuld Singaporesse“, kui see teid huvitab. Mängin seal kaunis suurt kaabakat, kel õieti pole ühtki sõpra ja kes ainsal korral, mil ta toimib sõbrana, jäetakse hätta. Õieti olen ma rõõmus, et mu päris sõbrad pole niiviisi käitunud.

Usun, et mu esimeseks sõbraks oli mu isa. Ta oli politseinikuks ühes Kansas City hädaohutlikumas linnaosas. Pidasin teda kaunis kardetavaks meheks — kuni sain küllalt vanaks, et vaadata sügavamale ta südamesse. Siis saime sõpradeks.

Kord oli mul ka üks teine sõber, keda ma kunagi ei unusta. Ta oli raudteemasinist. Olin tol ajal suur võrukael ja otsustasin kodust jalga lasta. See vana masinist tundis mind ja mu sugulasi. Ta tõi mu jänesena ühest prahi vagunist ja rääkis minuga. Seda kõnelust ei unusta ma kogu oma elu kestes. Mul oli häbi tema ja enese ees ja ma hakkasin uluma. Siis läksin tagasi koju.

Mõtle alati, et see mees oli mu sõber.



Serveerimist
peab
õppima!

Carsta Lück ja
Anny Ondra
uues filmis
„Mesinädalad“

Filmi leksikon

„Mesinädalad“ valmis.

Hiljuti lõpetati Ondra-filmi „Mesinädalad“ ülesvõtted, mis valmistati Carl Lamaci juhtimisel. Muusika Franz R. Fredlilt. Kaamerameheks oli Friedel Behn-Grund. Ehitused Erich Zanderilt ja Willi Depenault. Else von Steinkelleri romaani „Hädaohtlik Ingeborg“ järgi kirjutasid filmikäsikirja Franz Rauch ja Carl Lamac. Peaosis esinevad: Anny Ondra, Hans Sönnker, Adele Sandrock, Rudolf Platte, Carsta Lück, Robert Dorsay, Else Reval, Anni Trautner, Marlise Ludvig, Armin Schweizer, Antonie Jäckel, Helmuth Weiss, Ernst Behmer.

Reinhold Schünzel

sõlmis hiljuti režiepingu praegu ettevalmistusel oleva Tobis-cinema filmi „Hoovilooz“ jaoks.

Film kujutab ühe mehe romantilisi elamusi, kes oma vahetatava sarnlemise tõttu maavürstiga esineb tema double'ina, armub aga ise ootamatult kuningannasse. Õige kuningas märkab äkki ühel päeval, et tema abikaasa on ometi riigi võluvaim naine ja vabastab tema ooperi primaaballeriini kohustest. Kuninga teiseks aga läheb jälle laia maailma koos kuninganna asendajaga, sest see, et hoiduda mehest, evis on teemistuses asetäitja ametlikeks puhudeks.

✱

Camilla Horn „Valgeis orjades“

Karl Antoni režiil all alustati mõne nädala eest Tobis-ateljeedes Berliin-Johannistalis filmi „Valged orjad“ ülesvõtteid.

Film kujutab ühe kindrali tragöödiat, kes oma naise surma läbi kannatab kahtlustuse all. Aine on dramaatiline, ka huvitav miljö (Krim, Vene Musta mere laevastik) tootab lisada filmile väärtust. Kuna filmis oli vajaline müüra siinustiku koht ja aeg, valiti selleks Sevastopol aastal 1917. See on sensatsioonifilm, mille tõenäosus võib sobida kõikjale igal ajal, tegevustiku foon võib asetada samal ajal Kaugeladas, Lõuna-Ameerikas või kuski mujal maailmas.

Pikema vaheaja järele näeme Camilla Horni jälleil valgel linal. Tema partneriks on Theodor Loos, Werner Hinz, kes filmis „Vana ja noor kuningas“ kehastades noort kuningat saavutas hülgeldu, Fritz Kampers, Agnes Straub, Aribert Wäscher, Alexander Eengel, Carl John.

Muusika komponeerib Peter Kreuder.

✱

Sabine Ress juhatab tantsurežiid. Renate Mülleri filmile „Eskapaad“ angažeeriti Sabine Ress kureograafiliseks juhiks.

Ka harine Hepburn Maria Baskertseva osas.

RKO Radio hakkab vāntama euroopa menukat tükki „Maria Baskirtseva“, millist filmi meilgi oli juba näha „Heliotes“. Nimi osa mängib tõusev täht Katharine Hepburn.

See on lugu ungari elust, toredast vürstiarist — ta dramaatilist seiklust Pariisis ja Roomas. See on Katharine Hepburni kolmas väljapaistev suurfilm sel aastal. Esimene oli „Maria Stuart“, teine „Mässaja portree“.

Betty Grab'e, Jac'tie Coogani mõrs'a fi mib

Betty Grable, Jackie Coogani mõrsja, RKO „tähekesi“. Nüüd on tagasi Hollywoodis pärast New Yorgi reisi Jackiega. Noor filmilulud mängib nimiosa RKO Radio uues jalgpalli-filmis „Suurmäng“.

„Mammapoeg“ — egiptuse komöödia

Uue Radio filmi nimi Bert Wheeleriga ja Bob Woolsey ga — kuulsate komikute — on „Mammapoeg“. See lugu näitab kahe naljaka arkeoloogide seiklusi kaevamistöödel Egiptuses.

David Lamsoni „Surmamaja“ lugu i m'itakse.

„Meie, kes peame surema“ on sügavalt haarav raamat, mille kirjutas David Lamson — Stanford University tudeng, aasta kestes, mille veetis surmamajas. Nüüd filmitakse see Preston Forsteriga nimiosas.

Lamson, nagu ehk olete kuulnud, figureeris kõmurikkas mõrvaloo kolme aasta eest. Nimelt leiti ta kaunis ning noor naine surmalt vannis. Meest süüdistati mõrvas ning mõisteti surma. Ta veetis aasta kurb-kuulsas surmamajas, kus kirjutaski selle sensatsioonilise raamatu. Ta pääis vōllast Olena Riigikohu otsusel ja kuu aja eest vabanes ta lõplikult.

Lugu on elav kirjeldus elust „surmamajas“ intelligentse vaatleja poolt, kes terve aasta ootas oma suremisjäre. Lamson tahab ise aidata kaasa raamatu filmimisel. Preston Forster sobib sellele osale jaoks eriti hästi.



Hansi Knofeck filmis „Metsalalv“.

SALAPÄRANE MESINÄDAL

Peagu kriminaalromaan

On kaugel üle pealelõuna. Särkpuks, õrnast õhust hõljutatuna (nii üteldakse), askeldab ja tõttab Anny Ondra risti ja põiki läbi oma toa. Toal pudub lagi. Kuu vahib sisse. Siiani võiks see olla mõne slaagerteksti teemaks. Kuid asi on tõsisem.

On tegemist ebamoraalse isikuga! Ühetooniliselt trummeldab kõva kordke parema toaseina uksel. Anny tahab libistada üle pea musta, kombekarmi kleiti. Nukike, millist leidub maailmas vaid üks, s. o. Adele Sandrocki nukike trummeldab, trummeldab, trummeldab. Paludes sisselaskmist.

Kui trummeldab Sandrocki häivatu seinu uksel, kui ometi on avali vasen uks, nii et kümme meest koos ühe asja tundjaga võivad ilunäljaseil silmil põntseada sisse? Miks ei roni Sandrock tolle tähelepanduväärse maja kausel, et teha kuu eeskujul? Mis sünnib siin? Mis maja too on?

Tolle salapärase sündmuse tähelepandaval hetkel alustas Sherlock Holmes jääkülmal naeratusele oma ülesannet. Tähelepandamatult oli ta tulnud sisse. Ta lükkas piibu teise suunurka, libises teravil pilkudel ja pehmeil taldeldele bi tühja pooldimeda vannitoa, hiilis mööda valgustajast ja rõõmustavast režiisöörist, astus ette vaatlikult kõrvale asuvasse hotellituppa kaheinimese voodiga ja segamini traadirullidega suu- setamislaue ees. Haa, kõlas tema suurepärase rõõloomahammaste vahetl. Ja tema pilk kinnitus teravalt sigaretiotsale tuhattoosis.

Ei, polnud mingit lasku. Hotell oli värskest võõratud. Kui keegi avas ukse, ragesis ja helises lakk, kuna ta oli kleepuv.

Sherlock Holmes tõstis pilgu tuhattoosis — ja tema kahtlus oli tõendatud. Sigaretiotsad valetavad harva. Läbi ukse astus lohakalt võõratud magamisruumes noormees, kellega parajasti tegelesid meisterdetektiiv mõtted. „Käed üles!“ sisistas Sherlock mõjuvalt.



Stseenid Ufa filmist „Üks ütleline pardal“, mis linastub „Gloria Palace's“

Filmi leksikon

„Kreutzersonal“.

Leo Tolstoi tuntud jututuse järele kavatseb Ufa valmistada filmi „Kristisonaat“. Peaos mängima on ette nähtud Lil Dagover ja Albrecht Shoenhals.

Lida Baarova

on naispeosaliseks uues Ufa filmis „Tähelepanu — reetja!“ Näitejuhiks on Karl Ritter.

Heli Finkenzeller

mängib peaosas Ufa filmis „Kütt juhuse läbi“, valmistatud Ludvig Ganghoferi eduka romaani järele. Käsikirja kirjutas J. Dalmann.

„Vahepala“

on Ufa uue Euphono-filmi nimi, mille ülesvõtted hiljuti Neubabelsbergis lõpetati. Režiid juhtis Paul Wegener, muusika kirjutas dr. Giuseppe Becce. Kaamerameheks oli Karl Hasselmann. Ehitused Otto Moldenhauerilt ja Carl Marchult.

Filmis mängivad peaosil Gustav Frölich, Lida Baarova, Harald Paulsen, Theodor Loos, Elisabeth Wendt, Rudolf Klein-Rogge, Karl Hannemann, Karl Platen, Josefine Dora j. t.

Ufa kolm uut filmi.

Hiljuti valmis Ufa ateljeedes kolm uut filmi:

„Mesinädalad“ — kaastegevad: Anny Ondra, Hans Sönnker, Rudolf Platte, Carsta Lück, Max Gülstorff, Robert Dorsay, Antonie Jäckel, Adele Sandrock, Helmuth Weiss ja Else Reval, Carl Lamaci näitejuhtimisel.

„Boccaccio“ — Kaastegevad: Heli Finkenzeller, Willy Fritsch, Fita Benkhoff, Paul Kemp, Gina Falckenberg, Albrecht Schoenhals, Albert Florath j. t. Režiissööriks on Herbert Maisch. Muusika Franz Döelle'lt.

„Kerjus-üliõpilane“ — Kaastegevad: Marika Röck, Carola Höhn, Johannes Heesters, Berthold Ebbeck, Ida Vüst, Fritz Kampers, Ernst Behmer ja Harry Hardt, Georg Jacoby režiil all. Muusikajuhtiks on Alois Melichar.

„Tähelepanu-reetja!“

Mai alul algasid Ufa uue filmi „Tähelepanu-reetja“ ülesvõtted. Karl Ritter juhib režiid nagu vastvalminud „Naisterigendimiski“, ja tema käsutuses on tähelepandav näitlejate ansambel. Selles filmis esinevad: Camilla Horn, Irene von Meyendorff, Willy Birgel, Herbert H. Böhm, Rudolf Fernau, Paul Dahlke, Hans Zesch-Ballot, Fritz Genschow, Theodor Loos, Grete Weiser, Ernst Karschov, Sepp Rist, Josef Dahmen, Hans Henninger, Paul Schwed ja Heinz Welzel. Kaameramehiks on Günther Anders ja Heinz Jaworsky, helimeistriks Ludwig Ruhe, arhitektiks Max Mellin.

✱

Olga Čehova karjäärist.

Olga Čehova vāntab filme vahetpidamata. Üks leping järgnele teisele juba kakskümmend viis aastat.

Ta läks juba kuuekümnenda aastal lavale — Stanislavsky Moskva Kunsti Teatrisse. Peagi abielus näitleja Mihail Čehoviga.

1924. aastal oli Berliinis ta esimene filmidebüüt. Edu oli määratu. Ülemine helifilmile valmistatud talle raskusi. Ta on teinud üle kolmekümne helifilmi. Selle aasta augustis ta läheb Londonisse filmima.

Ta lās lahutada mehest. Abielust jäi talle nüüd juba üheksateistaastane tütar Ada, kes nagu emagi esineb filmes ning laual. Hiljuti ema ja tütar esinesid koos filmis...

Olga Čehoval pole vaja karta konkurentsi tütre näol. Veel palju aastaid jätkab ta hurmavate naistening emade kehastamist, kes näivad palju nooremaina oma tütreist.



Stseen Peetrikese uuesti filmist „Lõppakkord“.

AKORD SAKSA FILMILAPSE PEETRIGA

On kaks inimest, kes — filmi „Lõppakkord“ käsikirja järele — tegelevad Peetriga. Muusikadirektor Garvenberg, keda kehastab Willy Birgel oma küpse kunstiga, ja Hanna Marschall, Maria von Tasnady esituses. Peetri nimi on ka tegelikult „Peeter“. See on väike Peeter Bosse, keda nägime ka filmis „Ära unusta mind“ Benjamin Gligli'ga.

Oli hea, et käsikirja ettekirjutused sel juhul midagi vastupidist ei nõudnud, sest laps tundis kohe sümpaatiat kahe täiskasvanu vastu ja nii näib olevat võimalik edukas koostöö.

Üldse on Peeter kogu tegelaskonna lemmik. Kui vāntamise vaheajal tõsised mehed summas arutavad, mängib Peeter muretul dekoratsioonide, helgiheitjate ja kaamera vahel, kaasas vaid ema, kes teda alati saadab. Kei on aega, mängib kaasa. Ka Birgel, ühes nurgas mängivad nad mõlemad peitust. Kuna aga „selle dekoratsiooni juures pole võimalusi enese peitmiseks, oskab Birgel end aidata seega, et hoiab küberma!“

Vahejuhtum.

Ühel kohal peab väike Peeter jääma seisma. Tema osa nõuab seda. „Me läheme nüüd mängima!“ peab ta ütleva oma lapsesuga. Kuid — vahejuhtum: pisi-Peeter on liigutavas hoos jooksnud üle õige paiga, kaamera eest mööda. Ja — seda — ometi — ei — tohi! Peetrikese ema (näitlejatar Bosse-Maroff) osutab elutarkust ja filmivilumust: „Kuule Peetrike...!“ Ja ühe seina juure tõmmatakse kriips.

„Pane tähele, Peetrike. Siin jääd seis- ma!“

Greta Garbo traagikoomika

Greta Garbo puhkus Rootsis lõppes ja ta pöördub uuesti tagasi Hollywoodi. Keskköö pimeduse varjus läks ta laevale ja et jääda tundmatuks isegi niisugusel hilisel tunnil varitsevaile austajale, muutis ta pisut oma välimust:

Oh seda traagikoomikat küll! Lihtsas mustas mantlis ja väikeses tanuga peas hiilis ta laevale oma sõbratari krahvinna Vahtmeistri toaneitsina...

Ja kõik need kadestatud „jumalused“ pagevad ise oma elust ja tahaksid kas või ükski päev olla vaid lihtne surelik, keda iga aja- leht ei kisu paljaks, jätmata talle raasugi eraelu!

Veider maailm, kus Lindberghist peab saama harilik chusmeister X, kuningast mister G, Garbost toatidruk — ainult elleks, et Lindbergh, kuningas ja Garbo saaksid pisut rahu.



Stseen paeluvast filmist India salapärase misjonis AMOK (Troopika hullustus). Stefan Zweigi romaani järgi. Peaosas Tsusima lahingu kangelane INKISINOV. Linastub „Heliotes“.

SÕNA ON MEIE LUGEJAIL.

Vastused saata hiljemalt teisipäevaks. — Palume sõnavõtu juures arvestada püüdnud ruumiga!

Lugedes „Film ja Elu“, leidsin imetusega, et üks isa tahab „isade-päeva“. Nah, selle vastu protesteerin mina.

Isade-päeva? Milleks? Kas on üks isa seda ära teeninud? Et isa oma lapse eest peab hoolitsema, nii kuidas see isa kirjutas, see on ju tema kohus? Aga armastab üks isa oma last nii kuidas ema? Tean üht rikast isa, kes oma lapse eest ei hoolitsenud, teadis, et laps on puduses, kus on siis siin veel armastust?

Tean aga üht vaest ema, kes oma lapse pärast nälg kannatas, pakkudes kõik head ainult oma lapsele.

See on armastus, emaarmastus.

Seepärast isaarmastust ei olegi ja isade päeva ka ei või olla.

Üks armastav ema!

Kes palvetab oma lapse eest? Kes valvab haige lapse voodi juures? Kes annab lapsele armastust?

EMA, EMA JA IKKA EMA!!!

Ja sellepärast ainult emadepäev!

A.

S. V.!

Arvustate Garbot mõnes asjas päris õieti. On õigus, et ta on külm naine ja n.-n. „sfinks tardenud vaatega“, kuid seda ei tohi unustada, et tema osad filmides nõuavad seda. Teatud osa nõuab ka naisel olla külm ja ebatavaline. Seepärast ongi Garbo kuulus, et ta suudab tõlgitseda sääraseid osi. Ei tea ühtki näitlejat, kes võiks mängida tema osi paremini temast. Garbo on oma osa mänginud igas filmis täiuslikult, süvenenult oma ossa, kaasaalavalt. Sellele ei saa teie vastata eitavalt, sest see poleks õige. Saan Garbost aru. Tema ei taha, et temast teatakse midagi väljaspool filmi. Tal pole midagi huvitavat kõneleda oma eraelust. Et saavutada sääraseid edu nagu tema, peab ka palju vaeva nägema. Garbol pole aega millegi muu jaoks, kui osa vaid välja töötada ja õppida oma osi. Kui ei teeks ta seda nii põhjalikult, nagu ta seda teeb, ei oleks ta ka esimene naine filmimaailmas. Olen lugenud, kuidas filmitähed elavad lõbusat elu, korraldades üksteisele auks igasuguseid partysid. Need on tavalised filmitähed, kes näitlevad vaid seepärast, et neil on annet, et nad tahavad, et neid austataks ja et neile meeldib suurepärase ja luksusliku elu. Garbo on vastand neile. Teda ei huvita ei austamine ega lõbu, vaid talle meeldib ta elukutse. Kuna teisi arvustatakse, arvustab tema iseend. Ja ärge arvake, et ta enesega veel kaugeleki rahul on. Oh ei, tema ise leiab enda mängus veel palju vigu ja ta püüab neid parandada. Vaid sel teel saavutab inimene tõelise edu. Kas säärase tahted, püüe ja vaev ei ole väärt jumaldamist? Mina leian, et on. Mind vihastab, kui sääraseid tahtejõulisid inimesi maha tehakse, nagu teie hr. S. V. (millegi pärast arvan, et võite olla vaid mees). Just need rumalad näitejuhid ongi süüdi, et mõni stseen ei tule Garboga hästi välja. Näitejuhil on sageli vähem taipu mängitavast osast, kui näitlejal endal. Säärane suur näitleja nagu Garbo ei vaja näitejuhti, leian ma. Kui lastakse vaid Garbot mängida täiesti nõnda nagu ta tahab, siis ei saaks ükski inimene ei leia vigu tema mängus. Kellel on natukenegi taipu heast mängust, selles olen kindel. Kahjuks ei ole see aga nii. Seegi on hea, et Garbot lastakse valida osi omaile ise. Seetõttu et ta teab, milline osa tema tüübile vastab, on tal olnud nii kauakestev edu. Garbo on ainus omasarnane filmimaailmas, kuid teised kuuluvad pea eranditult n.-n. ühte patta. Ja inimene, kes on võimeline seisma kõrgemal tavalisest tasemest, on väärt kuulsust ja jumaldamist.

Valerie.

Garbo jumaldaja neiu Valerie!

Hea näitlemisand vajab kiitust, sest sellega saavutatakse edu, mille jaoks on filmidirektorid. Et Garbol on talenti, selles ma ei kahtle, kuna andetuid ei tarvata, „geen-uste“ ülikülluses kõigjal. Võimalus valida omaile osi filmis ei tähenda midagi erilaadset „maailma kaheksandat imet“. Et Garbo meestele on tuntud „sfinksina“ siis fakt on, et ta suudab vaid külm ja ükelt alla vaatava pilguga naisi imiteerida. See pole täius, vaid kaasasündinud tõlgitsemisvõime, mis veab oma leeri pimesi jumaldajaid tardenud naeratusega. Ükski näitleja ei mängi ossa süvenemata, ja läbikaalutemat ei sukeldu iseloomu kehastajaks filmis. Kui mängiks nii Garbo, siis puuduksid tal jumaldajad.

Erak eraelus olla kuulsusena on naermapanev, sellega ta ei muutu ebatavaliseks heast küljest. Aeg kulutada osade õppimisega siis on see veel talle kahjuks. Inimene kes suudab jumaldatud olla, olgu väärliselt kõike lihtsamalt toimima. Millin suurepärase and tuubib — talt nõutakse, et see olgu kohe arusaadav. Filmitäht olla nõuab lüksuslikkust, sest muidu pole ta seda, vaid tähelepandamatu statist. Tahtejõudu, vaeva ja püüet jumaldada võib, kuid need pole Garbol ükski vaid paljudel. Ja neist paljuist on palju kenamaid — siis palun jumaldage neid. Võite Garbotki jumaldada ent see jumaldu on rajatud kuulsusele, millise ta saavutanud näitvse ebatavalisusega. Tüüpe ei jumaldada, sest häid andeid kiidetakse ja nende nimed jäävad tumma mälestusena filmiajalukku. Ja nende hulgas on Greta Garbo nimi vaid mälestus naistest, kes saavutas edu hea õnne kaasaabil. Nii mu faktid.

S. V.

Ly!

Lugedes teie „mahategevast“ arvustust Garbo kohta, ei saa sellest vaikides minna mööda — pean oma arvamist avaldama. Paistab nii, et teile meeldivad sääraseid „kompvekikarbi iludused“, kes on kui vahast nukud — eluta ja hingeta! Suurt kunstnikku, kui seda on Garbo, kes esineb nii loomutruult, sügavhangeliselt, kaasakiskavalt, ei mõista teie hinnata. Garbo filme vaadates võib alati täiesti rahuldatuna väljuda kinost. Nii siis, oleks ka aeg teile õigele arusaamisele jõuda!

Pr. Olly

Senine sõnavõtt Martha Eggerthist on piirunud vaid ta võlvuse ja iseloomu kujujulis, kuid tähtsam tegur — Martha Eggerth — hea laulutalent hea lauland — on võrdlemisi vähe kriitikat leidnud. Peab ütlema, ta omab täiuslikult välja arenenud hääle ja on võimeline häälestama raskemaidki akkordide. Mitte, et see häälemeeldivus joojustaks kuulajaid, vaid laul kui kunstiline väärtus, mis viimistletud viimase peensusega on nauditav kunstilisest küljest ja suudab kõita publikut, kes vähegi hindab kaalutlevat Martha Eggerthi võimeid. Fakt on, et ta edu oleks märgatav, kui see nõndanimetatud „õrn nööke“ oleks ilusam ja mitte sarnane, nagu ta praegu on oma kahvatuses ja mehi tuimaks jätvuses. Raske on uskuda, kas oleks maksuvusele pääsenud ta täht filmitaevast, poleks suutnud näitejuht aru saada haruldast häälematerjalist.

Martha Eggerthi siseilma on kunstiliselt hõõguma löönud, tas puudub loomulik sõna, mehi kõita võimises ja oskus joojustada naeruga oma huulte kumerusis meespoolis. Nii mõnelgi on mainitud, et ta on „väga ilus“. Et mõni on ta ilust rohkem vaimustatud kui laulust, siis olen sunnitud nentima, et selle maitse on alanud kurb ja hävitav tagasiminek. Ainult ta talenti võib nimetada enamvähem jumalikuks, kuid sellegi poolest pole kohustatud see edustama mõtetule ülligust ja kirglist jumaldamist. Leidub tihtiigi sarnase

häälematerjaliga daame meil Eestiski, kuid neil puudub hoog ja võimalus saavutada sarnlev karjäär ülalmainituga. Eggerthi filmidesse on asetatud esiplaanile kõigjal muusika ja laul, mille tõttu kogu muusikaalsete huvidega massid on tast võlunud. Kõik see on vaid kindlustanud Eggerthi edu ja läbilõvuse. Hakata uskuma, et ta on ilus siis on see mõtetu enda veeimine, mis on täielik

Mida kõik nõutakse ühelt haritud inimeselt?!

V. A. ja L. p. „Film ja Elu lugejaskond! Toimetuse lahke loaga avaldan siin mõned oma mõtted. Mina ei ole kirjanik, ei ole ka selleks soovi olnud, ega saa ka kunagi seleks! Mõks pärast — tekib küsimus? Seepärast, et minu pea läbimõõt ei vasta ega pidanud andma seda kirjaniku formaati välja.

Algame siis peale, lugesin ajalehist, et iga korralik ja haritud kodanik, rahvusele vaatamata, peaks olema suuteline elus ühegi romaani kirjutama, kui mitte muust, siis vähemalt oma enda elust.

Kuramuse pühta! Pani see mind esmalt õigem õtlema. Mina ka just enda arvamise järele nii harimata ei ole, käisin 5 aastat Hansa-koolis ja saksa keel on suus. Peale selle mõistan ikka „a“ tähele „h“ ette panna, aga mitte nii nagu siin „Miini Mihkel“ või õnnis „Jaan Kägu“ tegid. Nemat pidid loomulikult haritud olema, sest nad kirjutasiid midagi ja olid seega kirjanike killas. Mõtlesin järele, et iseendast kirjutada, see oleks halb ega seda või kellelegi avaldada, siis oleks maksuinspektor ja ühed kui teised kaenal. Olen nimelt kauba-agent, seega olen siiani puhast tulumaksust ja teistest maksudest, ühesõnaga elan tööta tööliste nime all. Võibolla, ehk selles peitubki see konks, et tahetakse naamoodi sisse vedada, et igaüks muudkui kirjutagu endast ja niimoodi saadaks teada kes sa oled.

Toimetusele tulles lubati minu töö küll vastu võtta ainult selle tingimusega, et ma neilt mingit tasu ei nõua ja ühtlasi lugejaskonna ees vabandaksin oma kirjutamise viisi loogilise külje üle. Kui minu romaan peaks nüüd hästi välja tulema, siis lubati edespeidigi n-i korraldada, et üks nurgake jääks vabaks, haritlaste võimete kasutamiseks. Kahju, — ainult see asjaolu, et minu hariduse tõelise juures kaheldi ja lubati nõuko-

lik vale. Ütelda ma ei taha, et ta on inetu, seda ei saa, kuid ta on täielik keskpärane tüüp, kelle kohta ei või ütelda: „Väga ilus“. Kes on siis Carole Lombard ja Anna Sten. Eggerthi tugevus filmis on vaid rajatud hääle laulule. Sellepärast need loomulikud märged, võluda suutvusest ja laulu läbilõvusest publikus.

Sass Viigisalu.

gu kolkukutsuda ja järeleparimisi teha, kas ma ei luiska — ei valeta, võibolla ei vasta selle mehe nõuetele, kes seda tarka sõnumid ajalehes kuulutas.

Mõtlesin järele, — küll on ikka raske elu sel haritud inimesel. Kõik pead sa mõistma, teadma jne. Ostsin kunagi ühest pruuritud ärist omaile poranda-valpa (olen kolkukohdlik inimene). Seal näen keegi ostja kaupleb ühe toruga grammafoni juures. Müüja seletab, et iga haritud inimene peab omama grammafoni. Minul küll endal sarnast riistapuud ei ole kodus ega salligi kära ega lärmi. — Aga seal ta on. Oleks ta ütelnud, et püüel või midagi muud teaduslikku, aga grammafoni. Aga, noh, vaidlema ma ei hakka, sest tean, et grammafoni plaatide kaudu on võimalik võõrkeeli õppida jne. Seal küljest võib tal õigus olla. Aga kui meil tõeliselt kõik need asjad peaksid olema, mida üks haritlane kõik ära ei vaja, siis peaksime väga palju töötunde juure võtma, millal siis meil seda aega jatkub romaani sulestamiseks. Haritlane peab tegema seda. Haritlane peab ostma seda, rääkima seda jne. Meelestatin ühte omapärast juhtumit kunagi trammivaunus, kus keegi veidi nokastanud härra tuli suits ees tramm. Piletimüüja juhtis tähelepanu sildile, et suitsetamine keelatud. Härra seletab, et siin on paljugi kirjutatud. Ostke „Kave“ šokolaadi. „Lutika surm“ tapab kindlasti. „Film ja Elu“ loob teil uue eluinne. Sõge ostke ja tehke seda ja seda. No-ja, kui nüüd kõike seda tegema hakkaks... Piletimüüja jäi ikkagi õigus.

Vaatame siis kas on õigus, et iga haritud inimene on suuteline romaani kirjutama.

Joa Luulilillesahiste

(end. Juustus Mühlaushofdurchloszug.)

Vastus „Film ja Elus“ nr. 15 ilmunud artiklile.

Üheõiguslus — abielude purustaja.

V. A. A. E.

Tõepoolest, teile peab avaldama kaastunnet, et elate 20. sajandi ja mitte kiviajal. Olid kenad ajad! Elati ainult toorest jõust — keegi ei filosoferinud abielu üheõigusluse üle. Mõdusid tuhandeid, tekkis niisugune „väärnähe“ kui kultuur. Hakati panema tähele, et inimesel on hing ja mõistus. See viimane aga hakkas järkjärgult omandama suuremat tähtsust kui kehajõud. Isegi niikaugele arenes asi, et nüüd hinnatakse päris nõrga jõuga naisintelligendit tööd rohkem kui meessadamatööle. Tööd, kui suurt jõudu see viimane ka ei oma. Ja nüüd 20. sajandi, meie „viletsal“ mõistus-ajajärgul naine peab end üheväärtuslikuks mehega. Skandaal! Kas teate A. E., teie kirjutis täitis mind tõesti jubedusega. Kas te ikka tõega nii alahindate naisi, või on see ainult fraas? Mõtlesin, et kui kohtate naist, kes hakkab teid armastama ja teile kingib oma hinge. Uskuge, ma ei tahaks tema nahas olla. Aga kui me asja tõsiselt võtame: ma ei saa teistari ühe, miks ei tohi olla abieluinimesed siis üheõiguslised? Miks peab siis mees tingimata kannata naise kuklasse panema, et abielu oleks õnnelik? Ons naised nii halvad, või eba-moraalsed või lapsikud, et nad peavad tingimata olema orjatarid? Mehe in-

telektuaalne mõistus võib ju suurem olla naise omast, aga — see veel ei ütle, et ta kõlbab valitsejaks. Statistika näitab, et mõtlemata tegudega saavad hakkama peamiselt mehed. Kas seda vähe on olnud: mängitakse kassakratti, suuremummelung sõpradega, tabamine ja finaal — põmm pähe! Ja suurem jagu neist on abielus. Panete seesuguse valitsejaks naise üle? Seepärast ei maksa surustada ja tahta valitseda, kui puuduvad selleks eeldused. Muidugi ka naised on kergemeelseid, ma ei vaidle vastu. Sel juhul naisele päitses pähe panna — olge lahked (kui olete ise mõistlikum). Ja mis puutb naise mehestumisse, siis see oli küll 2—3 aastat mood, aga tõsiselt ei võtnud seda keegi. Naine on ja jääb naiseks, kui iseseisev ta ka ei oleks. Mis minusse puutub, siis saan mina abielust nii aru: kaks inimest soovivad end eluksajaks, mitte ainult üheks selleks, et rahvaarvu suurendada, vaid et teineteist aidata, teineteisest arusaada ja püüda olla teineteisele head sõbrad. Hina seob igavasti, ihu ainult üüriseks, seda tõendavad kõik abielus inimesed. Kuidas võib valitseda kahe inimese vahel hingeline side, kui nad pole üheõiguslised? Üks lütsub teisele kanna kukla, teine näitab taskus rusikat. On see kena? Mail

Doktor Foxi teine pale.

Agus „Film ja Elus“ nr. 17

Kaunistuseks ta kandis kikkhabet. Ta tervitas mind lühidalt. Siis tuli mu tuppa õde, kelle silmade all pidin neelama paar tilka mingit vedelikku, närvide rahustuseks. Magasin kui kott. Ärkasin hilja hirmsa nälgaga ja einetasin kolm korda. Siis kutsuti mind dr. Foxi juure ja ma jutustasin talle kohutava loo, mis minust oli teinud melankooliku: õnnetu armastus, kaks äpardund endatapukatset. Lõpuks vaatas arst mind põr-

nitades ja ütles: „Teie paranete hingeliselt mr. Jessner, kui usute minusse. Ja teie saate uskuma!“

Mina aga evisin hobuse hinge ega uskunud üldse midagi.

Hiljem tutvustati mind kaaskannatajaile, kes kõik olid pururikkad ning pidasid dr. Foxi eba-maiseks olevuseks. Üks härra seletas mu kahtlevale küsimusele: „Temalt tuleb kõik tervis, sest ainult tema tunneb tulevikku. Teie veendute peagi ise selles.“

Külastused ning välismaa-matsega läbikäimine oli keelatud. Selle eest aga võisime lugeda ajalehte ja lõunati kuulata tund aega ringhäälingut.

Söödi ühise laua ääres. Kui dr. Fox astus sisse, märkasid kohe patsientide sügavat aukartust tema vastu. Kõneldes temaga, kumardasid nad alandlikult nagu see on sobiv pühaku suhtes. Pärast sööki valitses äkki surmavaikus; kõikide silmad vaatasid arstile, kes näis põrnitavat lõpmatuse kaudusse pärani silmi. Kramplik vaikus muutus talumatuks. Lõpuks tõmbas arst käega üle silmade ja tõusis.

„Mis on täna, doktor?“ kõlas ühe vanema daami kartlik hää. „Ah, ja,“ ütles dr. Fox tõsiselt, „sel ööl juhtub Kanadas rongiõnnetus. Seitse surnut ja kakskümmendkolm haavatut. Prantsuse kabinet langeb täna öösel. Bostonis varastatakse pankur Smiti üheteistaastane poeg Frank ja New Yorgis torkab joobnu surnuks politseiniku kesköö paiku, kallaletung rahatranspordile ah, ja, ah, ja.“ Langetatud peaga hakkas doktor Fox söögisaalist.

„Mis ahviteater see siis on,“ katkestasin ma aupakliku vaikuse. „Inimene, ärge patustage,“ ütles mu naaber keerates mulle pa-

Järg lk. 11.

HUUMORIT.

TAIMETOIT. Rändur: „Oo, nii mõnigi kord vaevalt pääsime eluga. Kord näiteks sattusime saarele, kus lausa inimsööjad elasid. Pidasime endid juba kadunuks.“

Põnevalt kuulaja: „Ja kuidas pääsiste?“

Rändur: „Võrdlemisi kergesti — mul läks korda noid olevusi taimetoitlasiks pöördma.“

Kuulaja: „Ja nii saite kõik jälle minema?“

Rändur: „Kõik — peale ühe. Aga too üks oli, teate, alles koguni roheline poiss.“

KUIDAS DAAMID LOEVAD. Marta: „Ma olen juba hea tüki sellest romaanist läbi lugenud, mis sa mulle andsid.“

Olga: „Eks ole esimene peatükk väga huvitav?“

Marta: „Nõnda kaugel ma veel ei ole.“

ÕIGE ARUSAAMINE POKSIST. Peksimine on täies hoos, juba on ühel poksijal silm siniseks löödud, teisel voolab veri ninast. Seal ütleb üks kodanik teisele: „Ei ole õigust ilmas! See seal võib teisel nina lössi lüüa, ei ole midagi! Aga mina andsin hiljuti teisele vastu vahtimist ja pidin mitu nädalat kinni istuma.“

„See inimene nimetas mind valelikuks, kelmiiks, lumbiks ja lojuseks. Kas ma ei pea talle vastu kõrvu andma?“

„Ei ole midagi suursugusemat kui võitlus tõe eest!“

KINDLUSETA. „Kas tahad mind homme samal kohal ja ja ajal oodata?“

„Hea melega! kuid millal sa tuled?“



Johannes kas sa mind ikka tõesti armastad?

— Aga muidugi kallim!

Miks ei käi siis su rind üles-alla nagu armastajatel filmis?

VEEL PALJU TEISI ASJU. Aseadmiraal d'Aubigné oli oma kareda iseloomu peale vaatamata Prantsusmaa kuninga Heinrich IV heas vahekoras. Seepärast võis ta nii mõnegi häämatuse lubada. Kord, laagris olles, magas ta kuninga telgis kojateenri La Force'iga. Arvamisest olles, et kuningas magab üles ta tasa La Force'ile: „Kuningas on kõige tänamatum monarh maapeal.“

„Kuidas ütlesite?“ küsis sosinal kojateenr. Heinrich IV aga oli ärkvel ja kostis nurgast: „d'Aubigné ütles, mina olevat tänamatuim monarh maapeal.“ Ilma, et admiral ennast oleks sellest segada lasknud, vastas: „Magage parem, sest mul on veel palju teisi asju teist kõnelema.“

KAALUV PÕHJUS. Mees: „Nüüd sest peale peab mul alati uksevõti kaasa olema.“

Naine: „Ohoo! Kuidas sa selle mõtte peale tuled?“

Mees: „Arst ütles, et ma pean rohkem rauda tarvitama.“

TUNNISTUS. „Mida arvate meie lauaseltskonnast, näit. härra Vasktraadist?“

„Teate ta on suurepärase. Mitte millegagi algas ja nüüd on tal juba 2000 krooni võlga.“

„Film ja Elus“ nr. 17 ilmunud ristsõna lahendajaist said auhindu:

2 priipääset kino Heliosse — Mari Luhakooder, Sakala tän. 11—1, Tallinn.

Starfotod: F. Saart, Juurdeveo 14—14, Tallinn, N. Rosenthal, S. Ameerika 3-a—2, Tallinn, Evi Ludvig, Kopli 50—24, Tallinn, R. Vahter, S. Pärnu 58—3, Nõmme, N. Hansman, Oskari 69—2, Tallinn, R. Erik, Säle 4—6, Tallinn, Eugenia Aleksejev, Kreenholmi 18—75, Narva, Helmi Haava, Oskari 65—3, Tallinn, K. Kriegerberg, Kesk 48, Tartu, E. Kõks, Koidu tän. 9—1, Nõmme.

Järgmises

numbris

jälle ristsõnad ja auhinnaline küsimus.



Lu-ki elufilm.

1. Haritlane. „Ajalehe tellimise peab katkestama — juba terve nädal ja ainustki röövmörva kirjeldust.“
2. Kui kirik läheneb spordile. „Mens sana in Corpore sano. — kerge ütelda aga raske täita!“
3. „Puu“ mis kuivab. Eesti taat: „Ainuke koht, kus ei ole veel kevadet märgata!“
4. Kevad. Saksa mutt: „Jah, on neid kel on ke vad — aga mulle ei tule ta kunagi!“

Minu kodu pole siin.

Seal, kus taevas maaga piirdub,
Sinna minu rada siirdub —
Lilli minu rajal maas,
Raja ümber lilleaas.

Sinna sammun rada mööda,
Kus ei jooda ega sööda,
Kus ei tehta enam tööd,
Pole päeva ega ööd.

Minu teel maailmatalu —
Ei ma armuandi palu,
Aga lahti lahke uks,
Lähem külla kutsutuks.

Tooge mulle maiuspala,
Peretaat sa klaasi vala —
Vali välja vanim viin
Olen külaline siin.

Siin ei viibi mina kaua,
Olgu suure pidulaua
Täna täna pulmapäev
Igavesti meelde jääv.

Silmad tulvil tulikirge
Tulgu perepiiga sirge.
Endaga ta kaasa viin —
Minu kodu pole siin.

Tõnu Luide.

TEE LAVALE.

Kui Dima pärast pühi esmakordselt teooria-tundi tuli, ulatati talle see kiri. Ta nägi taltsutatut käekirja, värises, luges... Siis tõmbas ta valge siidpluusi selga ja läks Hannes Rassiemi juure.

2.

Preili Sofie Dimatter vaatas kella ja ohkas; ta raputas pead ja suured kõrvarõngad ta väikeis kauneis kõrvus klirisesid üsna peenelt. Kell kõhatas teenistusvalmilt ja teatas pärast lühikest mõjuvat pausi, et on kesköö. Aknad olid lahti, väljas oli kuum kuuvalge suveöö ja aktsiaõitelõhna hoovas maladasse tuppa laialt ning magusalt.

Kumbagi tüdrukut polnud veel kodus.

Preili Sofie krimsutas pahaselt suud ja asus jälle oma asja juure. Tema ees oli suur punasesse plüüsi köidetud album, läikiv ning kullaga kaunistatud; selle kõrval oli liimipott ja pakike ajalehewäljalõikeid; preili Dimatter arvustused Aidana kooliettekandel.

Preili Sofie avas mapi ja naeratas; esimesel leheküljel seisis suurte tähtedega: retsensioonid. Kuid teisele leheküljele juba oli kleebitud kolm arvustust. Need olid preili Sofie arvustused ja ta luges vaikselt öndsusega kolme allakriipsutatud lauset.

„Eriti meeldis kaheksa näolilletants —“

Või: „Graatsilist pääsukeste valssi tantsis kaksteist neidu. Corps de balletist oivaliselt ning kauneis kostüümes —“ Lõpuks: „Olgu veel eriti mainitud üks tiroollanna, neli armast jaapanlannat, üks ungari paar —“

Preili Sofie lahkus ohkega oma edu trükitud tunnistajast ja asus punase plüütsiga Dima arvustuste kallale.

Nentimisväärt oli, et siin polnud tegu „kaheksa daamiga“ või „kaheteistkümnenda daamiga“, vaid et preili Dimatterit oli nimetatud täie nimega ning üksikolendina. Punane plüüts rändas otsides mööda lehekülgi ja leidis sealt nii pimestavaid lauseid, et preili Sofie neid uhkesti poolkõvasti kordas. Oli juttu sellest, et siin oli täht tõusmas, talent, kuigi ebaküps, siiski palju töötav. Mööduandvad ringid ei peaks laskma silmist seda oivalist lavakuju, hülgava häälematerjaliga ja hea mänguga.

Jah, mõttes preili Sofie, mõelduandvad ringid, see'p see on! Seal oli Rassiemi, kes oli tüdrukust huvitatud — loomulikult ainult kui õpetaja — nagu ta hiljuti oli seletanud ja murelikule emasüdamele rahustuseks, kui ta „Troubadornis“ juhuslikult Sofie kõr-

(Järgneb.)

ning keskendunult otse ette ja ei mõelnud millegile muule, kui tänavale, mida auto aplalt neelas.

Rassiemi käed värisid, kui auto peatus ühel rohelisel tänaval professor Bayeri villa ees. Ta hingas sügavasti, kõlitas ja aiauks avanes tasa. Siin oli väga vaik. Rassiemi pühkis higi näolt.

„Rassiemi! Inimene!“ hüüatas Bayer, kes istus kuuse all meekausi taga ja paljude noogutavate lillede ja tumepruuni raamatukuhja ees.

„Rassiemi, mida tahad sa minust Nelipühi-päeval? Käheduse-tunnistust? Absoluutset lauluvõimetust? Võin alati kinnitada, iga päev, kui aga tahad!“

„Minu naine —“ ütles Rassiemi hingetult, „minu naine —“

„Ahaa. Sinu naine. Kas ta häiris sind, su naine? Kirjutas ta, mis temaga on?“

„Ta ei tea isegi õieti — sellepärast ma tulengi, et pean teadma seda — pean teadma seda —“

Professor Bayer tõstis pea nii, et päike helkis ta prilliklaases.

„Nii. Sina siis pead teadma? Mis on sul sellest, kui nime-tan mõne ilusa ladinakeelse nime, pealegi on see ametisalus. Sa ju tead seda, eks ole?“

„Kas ta saab veel laulda? Ainult: kas ta saab veel laulda?“

„Jah — hm —, ütles Bayer aeglaselt —, hetkel — hetkel — sa mõistad — ta ei saa laulda, see on selge. Kuni sel naisel veel ükski heli on kurgus, ei asu ta ometi sellisesse Jumalast ning maailmast hüljatud kohta kui on seda Parda järv. Teatrit, tuuletideta ja austajateta. Ei — laulda ta — praegu — loomulikult ei saa.“

„Bayer,“ ütles Rassiemi tungivalt, „palun sind, palun sind, ütle mulle siiralt: kas ta võib veel kunagi laulda? Või on see — läbi? — Ütle mulle seda, pean teadma seda —“

„Ja milleks, kui tohin küsida —?“

Rassiemi vaikus ja naeratas aeglast naeratust, mis algas silmist ning tegi ta läbipaistvaks ning väga nooreks ja pühkis ta näolt ära palju halb asju nagu poleks neid olnudki seal.

Professor Bayer nägi seda naeratust, ja siis ta võttis omad prillid eest, et puhastada neid ja paljastas kaks sügavsinist head silma.

„Sest — kui ta enam ei saa laulda, kui teatriga on läbi, siis — võib kõik veel saada heaks...“ ütles Rassiemi neile silmale.

„Rassiemi — sa siis ootad teda? Veel ikkagi?“